

Maatalousalan perustutkinto

Maatalousalan perustutkinto

Tutkinnon suorittaneen osaaminen

Maatalousalan perustutkinnon suorittanut seuraa alansa kehitystä sekä toimii osana tuotannon laatuketjua ja yhteistyössä muiden kanssa sekä osaa käyttää digitaalisuutta kannattavan tuotannon seurannassa ja suunnittelussa. Hän osaa arvioida toiminnan kannattavuutta ja toimia kustannustietoisesti, mutta samalla kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti eettisesti ja ympäristövastuullisesti. Hänellä on edellytykset kehittää itseään ja toimia muuttuvassa toimintaympäristössä.

Eläintenhoidon osaamisala, eläintenhoitaja

Eläintenhoidon osaamisalan suorittanut eläintenhoitaja osaa ruokkia, hoitaa ja kasvattaa hyvinvoivia eläimiä erilaisissa eläintenhoitoalan yrityksissä. Hänellä on laajat perustiedot eläinten elintoiminnoista, ravinnontarpeesta ja rehuista, terveydenhoidosta, käyttäytymisestä ja hyvinvoinnista. Hän pystyy huolehtimaan erilaisten eläinten hyvinvoinnista ja tekemään eläinten hoitotyöt voimassa olevien säädösten ja asetusten mukaisesti. Hän osaa käyttää työssä tarvittavia koneita ja laitteita oikeilla työtavoilla, turvallisesti ja ympäristöstävällisesti.

Maatilatalouden osaamisala, maaseutuyrittäjä

Maatilatalouden osaamisalan suorittanut maaseutuyrittäjä osaa tehdä töitä monipuolisesti erilaisissa maaseutuyrityksissä. Hänellä on laajat perustiedot maan kasvukunnon ylläpidosta ja kasvien kasvuun vaikuttavista tekijöistä. Hänellä on hyvät tekniset taidot ja hän osaa käyttää ja huoltaa työssä tarvittavia koneita ja laitteita. Valintojensa mukaisesti hän osaa hoitaa tuotantoeläimiä niiden hyvinvointia edistäen, harjoittaa suunnitelmallista metsätaloutta, palvella asiakkaita tai käyttää ja suunnitella yrityksensä tuotantoteknologiaa sekä rakennuskantaa.

Maatalousteknologian osaamisala, maaseutuyrittäjä

Maatalousteknologian osaamisalan suorittanut maaseutuyrittäjä osaa käyttää, huoltaa ja korjata erilaisia maaseutuyrityksen koneita ja laitteita sekä työskennellä työturvallisuusmääräysten mukaisesti tuotantoteknologiaan liittyvissä tehtävissä. Hän hyödyntää digitaalisuutta tuotannon suunnitteluun ja seurantaan.

Turkistalouden osaamisala, turkiseläintenhoitaja

Turkistalouden osaamisalan suorittanut turkiseläintenhoitaja osaa huomioida yleiset edellytykset, joiden mukaan kasvatusta voidaan harjoittaa ja hänen on toimittava turkistuotantoa koskevien lakien ja asetusten mukaisesti. Hän osaa toimia turkisten kasvatukseen liittyvien eettisten- ja hyvinvointinäkökohtien mukaisesti ja tuntee turkisalan sertifiointikriteerit. Tutkinnon suorittanut hoitaa ja käsittelee turkiseläimiä lajinmukaisten hyvinvointivaatimusten mukaisesti huomioiden eläinyksilöiden tarpeet ja tuntee turkiseläimille käytetyt rehut ja niiden käyttöä säätelevän lain. Hän tuntee jalostustyön periaatteet toimien eettisesti, ja osaa käyttää digitaalisuutta jalostustyön apuna. Tutkinnon suorittaja on selvillä erilaisista tuotantotilaratkaisuista sekä hallitsee alan tärkeimmät koneet ja laitteet.

Työtehtäviä, joissa tutkinnon suorittanut voi toimia

Eläintenhoidon osaamisala, eläintenhoitaja

Eläintenhoitajalla on valmiudet perustaa eläintenhoitoalan yritys tai toimia eläintenhoitajana maatilalla, lomittajana, kotieläinpuistossa, eläintarhassa, tutkimuslaitoksessa, eläinhoitolassa ja

muissa eläinalan yrityksissä. Eläintenhoidon osaamisalalla voi erikoistua tuotantoeläinten sekä seura- ja harraste-eläinten hoitamiseen ja hyvinvointiin.

Maatilatalouden osaamisala, maaseutuyrittäjä

Maatilatalouden osaamisalan suorittanut maaseutuyrittäjä pystyy toimimaan maatilatalouden eri ammateissa, kuten maanviljelijänä, tuotantoeläinten hoitajana, maatalouslomittajana, maataloustarvikekaupassa sekä lomitusta, työ-, kone-, maisemanhoito- ja uusiutuvan energian palveluja tarjoavissa yrityksissä yrittäjänä tai työntekijänä. Hänellä on edellytykset kehittää itseään ja toimia muuttuvassa toimintaympäristössä.

Maatalousteknologian osaamisala, maaseutuyrittäjä

Maatalousteknologian osaamisalan suorittanut maaseutuyrittäjä osaa toimia maaseutuyrittäjänä, maatalouskoneurakoitsijana, korjaamoyrittäjänä, uusiutuvan energia-alan yrittäjänä tai työntekijänä, maataloustarvikekaupassa ja erilaisissa maataloille suunnatuissa palvelutehtävissä.

Turkistalouden osaamisala, turkiseläintenhoitoja

Turkistalouden osaamisalan suorittanut turkiseläintenhoitaja osaa toimia itsenäisenä turkistuottajana, eläintenhoitajana ja lomittajana toisen palveluksessa, työntekijänä rehusekoittamoissa ja nahkontakeskuksissa sekä nahkalajittelijana huutokauppayhtiöissä.

Perusteen nimi	Maatalousalan perustutkinto
Määräyksen diaarinumero	OPH-5033-2021
Koulutukset	Maatalousalan perustutkinto (361101)
Osaamisalat	Eläintenhoidon osaamisala (1767) Maatilatalouden osaamisala (1769) Turkistalouden osaamisala (1770) Maatalousteknologian osaamisala (1768)
Tutkintonimikkeet	Turkiseläintenhoitaja (10065) Maaseutuyrittäjä (10104) Eläintenhoitaja (10124)
Voimaantulo	01.08.2022
Pdf luotu	13.04.2022

Sisältö

1. Tutkinnon muodostuminen.	1
2. Tutkinnon osat.	10
2.1. Toiminta maatalousalalla, 15 osp (106781).	10
2.2. Luonnonvara-alan yrityksessä toimiminen, 15 osp (106782).	13
2.3. Tuotantoeläinten hyvinvoinnista huolehtiminen, 25 osp (106783).	16
2.4. Seura- ja harraste-eläinten hyvinvoinnista huolehtiminen, 25 osp (106784).	18
2.5. Uusiutuvan energian tuotanto luonnonvara-alalla, 15 osp (106785).	20
2.6. Eläinlajikohtainen tuotanto ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 20 osp (106786).	22
2.7. Eläinlajikohtainen hoitaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 15 osp (106787).	25
2.8. Eläinten kuljettaminen, 5 osp (106788).	27
2.9. Hyvinvointipalvelun tuottaminen maaseutu ympäristössä, 15 osp (106789).	30
2.10. Kasvilajikohtainen tuottaminen, 15 osp (106790).	31
2.11. Luonnonmukainen kasvituotanto, 10 osp (106791).	34
2.12. Luonnonmukainen kotieläintuotanto, 10 osp (106792).	36
2.13. Luonnonvara-alan tuotteiden jatkojalostus, 15 osp (106793).	38
2.14. Luonnonvara-alan asiakaspalvelutyössä toimiminen, 10 osp (106794).	40
2.15. Luonnonvara-alan työtehtävissä toimiminen, 5 osp (106796).	41
2.16. Maaseutumatkailussa toimiminen, 15 osp (106797).	44
2.17. Maatalousalan tuotantotilojen automaation käyttäminen, 10 osp (106798).	46
2.18. Maatalous- ja maarakennuskoneiden hyödyntäminen, 20 osp (106821).	48
2.19. Maatalouskoneiden huoltaminen ja korjaaminen, 10 osp (106800).	50
2.20. Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito, 15 osp (106801).	52
2.21. Metsien hyödyntäminen, 15 osp (106802).	54
2.22. Peltokasvien tuottaminen, 30 osp (106803).	55
2.23. Rakentaminen maaseutu ympäristössä, 15 osp (106804).	58
2.24. Raskaskoneiden huoltaminen ja korjaaminen, 20 osp (106805).	60
2.25. Rehukasvien tuottaminen, 15 osp (106806).	61
2.26. Traktori- ja työkonemaatonta käyttäminen, 15 osp (106807).	64
2.27. Turbiseläinten nahkonta, 15 osp (106808).	66

2.28. Turkiseläinten jalostaminen, 25 osp (106809).	68
2.29. Turkiseläinten rehustus osana tuotantoprosessia, 10 osp (106810).	70
2.30. Turkiseläinten tilasiemennys, 25 osp (106811).	71
2.31. Turkisnahkojen lajittelu ja markkinointi, 10 osp (106812).	74
2.32. Tutkimustoiminnassa avustaminen luonnonvara-alalla, 10 osp (106813).	76
2.33. Verkkokaupassa toimiminen luonnonvara-alalla, 10 osp (106814). .	78
2.34. Huippuosaaajana toimiminen, 15 osp (106730).	80
2.35. Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp (106731).	82
2.36. Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp (106732).	83
2.37. Yrityksessä toimiminen, 15 osp (106733).	85
2.38. Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp (106735).	87
2.39. Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp (106734). .	89
2.40. Maan kasvukunnon ja tuotantoympäristön hoitaminen, 40 osp (106815).	91
2.41. Maatalousyrittäminen, 10 osp (106816).	94
2.42. Maataloudessa käytettävien koneiden käyttäminen, 15 osp (106817).	96
2.43. Maataloudessa käytettävien koneiden huoltaminen ja toimintakunnon ylläpitäminen, 20 osp (106818).	98
2.44. Maataloudessa käytettävien koneiden korjaaminen, 30 osp (106819).	100
2.45. Turkiseläinten kasvattaminen, 50 osp (106820).	102
2.46. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp (106727).	105
2.47. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp (106728). . . .	126
2.48. Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp (106729).	131
4. Osaamisen arviointi.	143
5. Eläintenhoidon osaamisala.	144
6. Maatilatalouden osaamisala.	145
7. Maatalousteknologian osaamisala.	146
8. Turkistalouden osaamisala.	147
9. Liite 1. Arvoperusta.	148
10. Liite 2. Pätevyydet ja luvat.	149

1. Tutkinnon muodostuminen

Maatalousalan perustutkinnon laajuus on 180 osp. Tutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista (145 osp) ja yhteisistä tutkinnon osista (35 osp). Ammatillisista tutkinnon osista pakollisia on 65-90 osaamispistettä ja valinnaisia 55-80 osaamispistettä.

Maatalousalan perustutkinnossa on neljä osaamisalaa ja niissä kolme tutkintonimikettä:

- Eläintenhoidon osaamisala, eläintenhoitaja
- Maatilatalouden osaamisala, maaseutuyrittäjä
- Maatalousteknologian osaamisala, maaseutuyrittäjä
- Turkistalouden osaamisala, turkiseläintenhoitaja.

AMMATILLISET TUTKINNON OSAT 145 osp
Eläintenhoidon osaamisala 145 osp
Eläintenhoitaja 0 osp
Pakolliset tutkinnon osat 80 osp
Toiminta maatalousalalla, 15 osp, P
Luonnonvara-alan yrityksessä toimiminen, 15 osp, P
Tuotantoeläinten hyvinvoinnista huolehtiminen, 25 osp, P
Seura- ja harraste-eläinten hyvinvoinnista huolehtiminen, 25 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 65 osp
Uusiutuvan energian tuotanto luonnonvara-alalla, 15 osp
Eläinlajikohtainen tuotanto ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 20 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa kolmesti kohdennettuna eri tuotantosuuntaan tai tuotantoeläinlajeihin</i>
Eläinlajikohtainen hoitaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 15 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa kolmesti kohdennettuna eri seura- ja harraste-eläinlajeihin tai eläinryhmiin</i>
Eläinten kuljettaminen, 5 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa useita kertoja kohdennettuna eri eläinlajeihin: hevonen, nauta, sika, lammas, vuohi ja siipikarja.</i>
Hyvinvointipalvelun tuottaminen maaseutuympäristössä, 15 osp
Kasvilajikohtainen tuottaminen, 15 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa kahdesti kohdennettuna eri viljelykasviin tai kasviryhmään.</i>
Luonnonmukainen kasvituotanto, 10 osp
Luonnonmukainen kotieläintuotanto, 10 osp
Luonnonvara-alan tuotteiden jatkojalostus, 15 osp
Luonnonvara-alan asiakaspalvelutyössä toimiminen, 10 osp
Luonnonvara-alan työtehtävässä toimiminen, 5 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa kahdesti kohdennettuna eri työtehtävään.</i>
Maaseutumatkailussa toimiminen, 15 osp
Maatalousalan tuotantotilojen automaation käyttäminen, 10 osp
Maatalous- ja maarakennuskoneiden hyödyntäminen, 20 osp
Maatalouskoneiden huoltaminen ja korjaaminen, 10 osp
Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito, 15 osp
Metsien hyödyntäminen, 15 osp
Peltokasvien tuottaminen, 30 osp
Rakentaminen maaseutuympäristössä, 15 osp
Raskaskoneiden huoltaminen ja korjaaminen, 20 osp
Rehukasvien tuottaminen, 15 osp

Traktori- ja työkoneautomaation käyttäminen, 15 osp
Turkiseläinten nahkonta, 15 osp
Turkiseläinten jalostaminen, 25 osp
Turkiseläinten rehustus osana tuotantoprosessia, 10 osp
Turkiseläinten tilasiemennys, 25 osp
Turkisinahkojen lajittelu ja markkinointi, 10 osp
Tutkimustoiminnassa avustaminen luonnonvara-alalla, 10 osp
Verkkokaupassa toimiminen luonnonvara-alalla, 10 osp
Huippuosajana toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Tutkinnon osa toisen osaamisalan pakollisista tutkinnon osista 10-20 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon osan tai osia toisen osaamisalan pakollisista tutkinnon osista.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Maatilatalouden osaamisala 145 osp
Maaseutuyrittäjä 0 osp
Pakolliset tutkinnon osat 80 osp
Toiminta maatalousalalla, 15 osp, P
Luonnonvara-alan yrityksessä toimiminen, 15 osp, P
Maan kasvukunnon ja tuotantoympäristön hoitaminen, 40 osp, P
Maatalousyrittäminen, 10 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 65 osp

Uusiutuvan energian tuotanto luonnonvara-alalla, 15 osp
Eläinlajikohtainen tuotanto ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 20 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa kolmesti kohdennettuna eri tuotantosuuntaan tai tuotantoeläinlajiin</i>
Eläinlajikohtainen hoitaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 15 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa kolmesti kohdennettuna eri harraste- ja seuraeläinlajeihin tai eläinryhmiin</i>
Eläinten kuljettaminen, 5 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa useita kertoja kohdennettuna eri eläinlajeihin: hevonen, nauta, sika, lammas, vuohi ja siipikarja.</i>
Hyvinvointipalvelun tuottaminen maaseutuymäristössä, 15 osp
Kasvilajikohtainen tuottaminen, 15 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa kahdesti kohdennettuna eri viljelykasviin tai kasviryhmään.</i>
Luonnonmukainen kasvituotanto, 10 osp
Luonnonmukainen kotieläintuotanto, 10 osp
Luonnonvara-alan tuotteiden jatkojalostus, 15 osp
Luonnonvara-alan asiakaspalvelutyössä toimiminen, 10 osp
Luonnonvara-alan työtehtävässä toimiminen, 5 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa kahdesti kohdennettuna eri työtehtävään.</i>
Maaseutumatkailussa toimiminen, 15 osp
Maatalousalan tuotantotilojen automaation käyttäminen, 10 osp
Maatalous- ja maarakennuskoneiden hyödyntäminen, 20 osp
Maatalouskoneiden huoltaminen ja korjaaminen, 10 osp
Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito, 15 osp
Metsien hyödyntäminen, 15 osp
Peltokasvien tuottaminen, 30 osp
Rakentaminen maaseutuymäristössä, 15 osp
Raskaskoneiden huoltaminen ja korjaaminen, 20 osp
Rehukasvien tuottaminen, 15 osp
Traktori- ja työkonemaatation käyttäminen, 15 osp
Turkiseläinten nahkonta, 15 osp
Turkiseläinten jalostaminen, 25 osp
Turkiseläinten rehustus osana tuotantoprosessia, 10 osp
Turkiseläinten tilasiemennys, 25 osp
Turkiseläinten lajittelu ja markkinointi, 10 osp
Tutkimustoiminnassa avustaminen luonnonvara-alalla, 10 osp
Verkkokaupassa toimiminen luonnonvara-alalla, 10 osp
Huippuosaaajana toimiminen, 15 osp

Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Tutkinnon osa toisen osaamisalan pakollisista tutkinnon osista 10-20 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon osan tai osia toisen osaamisalan pakollisista tutkinnon osista.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Maatalousteknologian osaamisala 145 osp
Maaseutuyrittäjä 0 osp
Pakolliset tutkinnon osat 95 osp
Toiminta maatalousalalla, 15 osp, P
Luonnonvara-alan yrityksessä toimiminen, 15 osp, P
Maataloudessa käytettävien koneiden käyttäminen, 15 osp, P
Maataloudessa käytettävien koneiden huoltaminen ja toimintakunnon ylläpitäminen, 20 osp, P
Maataloudessa käytettävien koneiden korjaaminen, 30 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 50 osp
Uusiutuvan energian tuotanto luonnonvara-alalla, 15 osp
Eläinlajikohtainen tuotanto ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 20 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa kolmesti kohdennettuna eri tuotantosuuntaan tai tuotantoeläinlajeihin</i>
Eläinlajikohtainen hoitaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 15 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa kolmesti kohdennettuna eri harraste- ja seuraeläinlajeihin tai eläinryhmiin</i>
Eläinten kuljettaminen, 5 osp

<i>Tutkinnon osan voi suorittaa useita kertoja kohdennettuna eri eläinlajeihin: hevonen, nauta, sika, lammas, vuohi ja siipikarja.</i>
Hyvinvointipalvelun tuottaminen maaseutuymäristössä, 15 osp
Kasvilajikohtainen tuottaminen, 15 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa kahdesti kohdennettuna eri viljelykasviin tai kasviryhmään.</i>
Luonnonmukainen kasvituotanto, 10 osp
Luonnonmukainen kotieläintuotanto, 10 osp
Luonnonvara-alan tuotteiden jatkojalostus, 15 osp
Luonnonvara-alan asiakaspalvelutyössä toimiminen, 10 osp
Luonnonvara-alan työtehtävässä toimiminen, 5 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa kahdesti kohdennettuna eri työtehtävään.</i>
Maatalousalan tuotantotilojen automaation käyttäminen, 10 osp
Maatalous- ja maarakennuskoneiden hyödyntäminen, 20 osp
Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito, 15 osp
Metsien hyödyntäminen, 15 osp
Peltokasvien tuottaminen, 30 osp
Rakentaminen maaseutuymäristössä, 15 osp
Raskaskoneiden huoltaminen ja korjaaminen, 20 osp
Rehukasvien tuottaminen, 15 osp
Traktori- ja työkonemaatomaation käyttäminen, 15 osp
Turkiseläinten nahkonta, 15 osp
Turkiseläinten jalostaminen, 25 osp
Turkiseläinten rehustus osana tuotantoprosessia, 10 osp
Turkiseläinten tilasiemennys, 25 osp
Turkisinahkojen lajittelu ja markkinointi, 10 osp
Tutkimustoiminnassa avustaminen luonnonvara-alalla, 10 osp
Verkkokaupassa toimiminen luonnonvara-alalla, 10 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työymäristössä toimiminen, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>

Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Tutkinnon osa toisen osaamisalan pakollisista tutkinnon osista 10-20 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon osan tai osia toisen osaamisalan pakollisista tutkinnon osista.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Turkistalouden osaamisala 145 osp
Turkiseläintenhoitaja 0 osp
Pakolliset tutkinnon osat 65 osp
Luonnonvara-alan yrityksessä toimiminen, 15 osp, P
Turkiseläinten kasvattaminen, 50 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 80 osp
Uusiutuvan energian tuotanto luonnonvara-alalla, 15 osp
Eläinlajikohtainen tuotanto ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 20 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa kolmesti kohdennettuna eri tuotantosuuntaan tai tuotantoeläinlajeihin</i>
Eläinlajikohtainen hoitaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 15 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa kolmesti kohdennettuna eri harraste- ja seuraeläinlajeihin tai eläinryhmiin.</i>
Eläinten kuljettaminen, 5 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa useita kertoja kohdennettuna eri eläinlajeihin: hevonen, nauta, sika, lammas, vuohi ja siipikarja.</i>
Hyvinvointipalvelun tuottaminen maaseutuympäristössä, 15 osp
Kasvilajikohtainen tuottaminen, 15 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa kahdesti kohdennettuna eri viljelykasviin tai kasviryhmään.</i>
Luonnonmukainen kasvituotanto, 10 osp
Luonnonmukainen kotieläintuotanto, 10 osp
Luonnonvara-alan tuotteiden jatkojalostus, 15 osp
Luonnonvara-alan asiakaspalvelutyössä toimiminen, 10 osp
Luonnonvara-alan työtehtävissä toimiminen, 5 osp <i>Tutkinnon osan voi suorittaa kahdesti kohdennettuna eri työtehtävään.</i>
Maatalousalan tuotantotilojen automaation käyttäminen, 10 osp
Maatalous- ja maarakennuskoneiden hyödyntäminen, 20 osp
Maatalouskoneiden huoltaminen ja korjaaminen, 10 osp

Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito, 15 osp
Metsien hyödyntäminen, 15 osp
Peltokasvien tuottaminen, 30 osp
Rakentaminen maaseutuymäristössä, 15 osp
Raskaskoneiden huoltaminen ja korjaaminen, 20 osp
Rehukasvien tuottaminen, 15 osp
Traktori- ja työkonemaatation käyttäminen, 15 osp
Turkiseläinten nahkonta, 15 osp
Turkiseläinten jalostaminen, 25 osp
Turkiseläinten rehustus osana tuotantoprosessia, 10 osp
Turkiseläinten tilasiemennys, 25 osp
Turkisnahkojen lajittelu ja markkinointi, 10 osp
Tutkimustoiminnassa avustaminen luonnonvara-alalla, 10 osp
Verkkokaupassa toimiminen luonnonvara-alalla, 10 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Tutkinnon osa toisen osaamisalan pakollisista tutkinnon osista 10-20 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon osan tai osia toisen osaamisalan pakollisista tutkinnon osista.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
YHTEISET TUTKINNON OSAT 35 OSP

Viestintä- ja vuorovaikutusosaamisen laajuus on vähintään 11 osaamispistettä, matemaattis-luonnontieteellisen osaamisen laajuus on vähintään 6 osaamispistettä ja yhteiskunta- ja työelämäosaamisen laajuus on vähintään 9 osaamispistettä. Lisäksi yhteisiin tutkinnon osiin tulee sisältyä valinnaisia osaamistavoitteita opiskelijan valitsemasta yhdestä tai useammasta yhteisestä tutkinnon osasta ja tutkinnon osan osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että yhteisten tutkinnon osien 35 osaamispisteen laajuus täyttyy.

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp

Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp

Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet | 9 osp

Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet ovat tutkinnon perusteissa määrättyjä tai koulutuksen järjestäjän päättämiä muita valinnaisia osaamistavoitteita, jotka tukevat kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä tavoitteita. Valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita.

2. Tutkinnon osat

2.1. Toiminta maatalousalalla, 15 osp (106781)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Koneiden, työvälineiden ja laitteiden käyttäminen maatalousalan päivittäisissä töissä

Opiskelija

- tekee ajoonlähtötarkastuksen ja ajaa traktoria noudattaen liikenneturvallisuutta ja ennakoiden riskit
- käyttää traktoria turvallisesti ja energiaa säästäen maatalousalan päivittäisissä töissä
- käyttää muita maatilan tärkeimpiä koneita ja laitteita sekä työkaluja ja työvälineitä turvallisesti ja energiaa säästäen maatalousalan päivittäisissä töissä
- tarkastaa koneiden ja laitteiden käyttökuntoisuuden
- ilmoittaa havaitsemansa poikkeamat ja koneiden korjaustarpeen.

Tuotantoeläinten hoidon päivittäiset tehtävät

Opiskelija

- tekee tuotantoeläinten päivittäisiä hoitotöitä turvallisesti, hygieenisesti ja eläinten hyvinvoinnin huomioiden
- työskentelee huomioiden yleisimmät tuotantoeläinten tarttuvat eläintaudit ja zoonoosit
- toimii tautisulun periaatteiden mukaisesti sekä työ- ja toimintavoillaan estää tarttuvien eläintautien leviämistä
- osaa ryhmitellä yleisimmät tuotantoeläimet yksimahaisiin ja märehitijöihin sekä hyödyntää tietoa työskentelyssään
- tietää alueellisesti merkittävimpien tuotantoeläinlajien tuotantokierron pääpiirteissään sekä niiden rotuja.

Maatalousympäristön hoitaminen

Opiskelija

- tunnistaa yleisimmät viljely- ja rikkakasvit sekä haitalliset vieraslajit ja hyödyntää tietoa työssään
- hyödyntää työssään tietoaan kasvien yhteyttämisprosessista ja hiilenkierrosta
- tuntee maankasvukuntoon vaikuttavia tekijöitä.

Metsän hoitaminen

Opiskelija

- tekee pienimuotoisia metsänhoitotöitä turvallisesti käyttäen työhön sopivia koneita, laitteita ja työvälineitä edistäen luonnon monimuotoisuutta
- hyödyntää työssään tietoaan yleisimmistä puulajeista ja kasvupaikkaluokista
- huomioi työssään luonnossa liikkumisen yleiset periaatteet ja jokamiehen oikeudet.

Pienimuotoisten rakennustöiden tekeminen

Opiskelija

- tekee pienimuotoisia rakennustöitä tai rakennusten huoltotöitä turvallisesti käyttäen yleisimpiä rakennustyövälineitä ja -materiaaleja.

Maatilan jätehuolto, kiertotalous ja luonnon monimuotoisuus

Opiskelija

- ymmärtää luonnon monimuotoisuuden merkityksiä
- ymmärtää pölyttäjien merkityksen
- huolehtii työtehtäviinsä liittyvien jätteiden tarkoituksenmukaisesta lajittelusta ja pyrkii vähentämään syntyvän jätteen määrää
- tietää lannan käsittelyyn ja varastointiin liittyvät menettelytavat pääpiirteissään
- tietää maataloudessa syntyvien sivuvirtojen hyödyntämismahdollisuuksia.

Työskentely maatilán työympäristössä

Opiskelija

- tuntee pääpiirteissään maa- ja metsätalouden työtehtävät eri vuodenaikoina
- noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita sekä neuvottelee poikkeamista ohjeissa ja työajoissa
- vastaa toimintansa turvallisuudesta
- työskentelee ergonomisesti ja valitsee oikeat työvälineet
- käyttää siistiä ja asianmukaista suojavaatetusta sekä työhön tarkoitettuja suojavarusteita
- toimii ohjeiden mukaan alkusammutustilanteessa
- huomioi työssään tekniset turvallisuusjärjestelmät
- ilmoittaa havaitsemansa poikkeamat, riskitilanteet ja tapaturmat.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin. Jos opiskelija käyttää traktoria tai traktorimönkijää yleisesti liikenteeseen käytetyllä alueella edellytetään T-ajoluvan suorittamista.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.2. Luonnonvara-alan yrityksessä toimiminen, 15 osp (106782)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Luonnonvara-alan yrityksen toimintaympäristön tunteminen ja vastuullinen toiminta

Opiskelija

- kuvailee yrityksen toimintaa avoimesti ja läpinäkyvästi perustellen toimintatavan eettisyyden
- kuvaa luonnonvara-alan yrityksen kustannus- ja tuottorakennetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä
- huomioi työssään oman toimintansa vaikutuksia muihin ihmisiin, luontoon ja yhteiskuntaan
- näkee alansa mahdollisuudet kestävän tulevaisuuden rakentajana muuttuvassa toimintaympäristössä sekä tuo esiin alansa merkitystä yhteiskunnassa
- tunnistaa kotimaisen ruoantuotannon vahvuuksia ja niiden hyödyntämismahdollisuuksia
- arvioi alan ilmastovaikutuksia ja ilmastomuutoksen vaikutuksia alalla sekä alan merkitystä ilmastomuutoksen torjunnassa
- noudattaa työpaikan liiketoiminnan periaatteita ja laatutavoitteita ja ymmärtää niiden vaikutukset sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävän kehityksen edistämiseen
- hahmottaa toimintansa osaksi luonnonvara-alan toimintaympäristöä, seuraa alan kehitystä ja hakee alaan liittyvää tietoa lähdekritiittisesti
- tietää alan tärkeimmät organisaatiot ja toimijat
- käyttää alan sähköisiä järjestelmiä ja palveluja tietoturvan huomioiden
- noudattaa luonnonvara-alan sopimuksia, ohjeita ja lainsäädäntöä
- tietää alan työehtosopimuksen sisällön pääpiirteissään
- selvittää työntekijän palkkaamiseen liittyvän prosessin
- pitää huolta jaksamisestaan ja työhyvinvoinnistaan
- huomioi työssään työturvallisuusriskit ja suojautuu niiltä asianmukaisesti sekä huomioi työnantajan vastuut näiden riskien hallinnassa.

Toimiminen työelämän vuorovaikutustilanteissa

Opiskelija

- esiintyy siten, että tuo positiivisesti esille edustamaansa yritystä ja luonnonvara-alaa
- suunnittelee ja toteuttaa yrityksen toimintaa asiakaslähtöisesti
- toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja selviää myös toisella kotimaisella tai vieraalla kielellä yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa
- arvioi oman toiminnan merkitystä asiakkuuksien ja yrityskuvan ylläpitämisessä ja luomisessa
- noudattaa työhönsä vaikuttavia asiakkaan ja myyjän oikeuksia ja velvollisuuksia määritteleviä säädöksiä ja sopimuksia.
- tunnistaa liikeidean mukaiset asiakkaat ja kohderyhmät
- toimii tarvittaessa monikulttuurisissa työyhteisöissä kunnioittaen moninaisuutta
- valmistautuu ja toimii mahdollisessa asiakaspalvelutilanteessa työtehtävänsä mukaan.

Työskentelee huomioiden luonnonvara-alan yrityksen liiketoimintaa ja taloutta

Opiskelija

- toimii taloudellisesti kannattavasti ja yrittäjämäisesti ymmärtäen toimintansa vaikutukset yrityksen tuloihin, kustannuksiin ja taloudelliseen toimintaan
- ymmärtää hinnan muodostumiseen vaikuttavat tekijät, hinnoittelee tuotteen tai palvelun ja esittää hinnoitteluperusteet
- laatii tarjouspyynnön ja tarjouksen kilpailutuksen periaatteet huomioiden
- laatii laskun ja kuitin luonnonvara-alan verotuksen perusteet huomioiden

- markkinoi ja tiedottaa sosiaalista mediaa hyödyntäen
- huomioi työssään yrittämiseen liittyviä riskejä
- suunnittelee ja ennakoi tuotannon ja toiminnan kannattavuutta ja suunnittelee rahoitusta
- arvioi kestävän kehityksen mukaisia taloudellisia ja ympäristöratkaisuja maaseutuyrityksen kilpailutekijänä
- huomioi toiminnassaan hiilikaupan mahdollisuudet
- kehittää liikeideoita
- selvittää yrityksen perustamiseen liittyvät toimenpiteet ja laatii perustamisvaiheeseen liittyviä asiakirjoja
- tietää maatalousyrityksen ja yleiseen yritystoimintaan liittyvät tuotantotuet pääpiirteissään
- tietää kirjanpidon ja verotuksen periaatteet pääpiirteissään
- tulkitsee kannattavuuteen liittyviä tärkeimpiä tunnuslukuja
- tunnistaa tuotannon kriittisiä pisteitä
- laatii budjetin
- laatii liiketoimintasuunnitelman tai kehittämissuunnitelman.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä suunnittelemalla alan yritystoimintaa tai toteuttamalla alaan liittyvän projektin. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.3. Tuotantoeläinten hyvinvoinnista huolehtiminen, 25 osp (106783)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Tuotantoeläinten ruokinta ja hoito

Opiskelija

- tunnistaa, käsittelee ja hoitaa tuotantoeläimiä huolehtien niiden hyvinvoinnista
- huomioi työssään tuotantoeläinten pitoon liittyvän lainsäädännön ja tuotantoon liittyvät laatuvaatimukset
- tunnistaa poikkeavasti käyttäytyvät eläimet ja osaa hakea apua
- tunnistaa terveen ja sairaan eläimen, antaa ensiapua, kutsuu tarvittaessa eläinlääkärin ja hoitaa eläintä saamiensa ohjeiden mukaan
- tietää hallitun lääkekäytön tärkeyden mikrobilääkeresistenssin ehkäisyssä
- tunnistaa yleisimmät tarttuvut eläintaudit ja ilmoittaa epäilystä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti
- ennaltaehkäisee tarttuvien eläintautien leviämistä
- hyödyntää tuotantoeläinten lajityypillistä käyttäytymistä ja tietoaan eläinten oppimisesta eläinten käsittelytilanteissa
- seuraa eläinten lisääntymiskiertoa
- arvioi eläintilan olosuhteita huomioiden eläinten fysiologiset ja käyttäytymistarpeet
- huolehtii eläintilojen hygieniasta
- hallitsee tuotantoeläinten ruuansulatuksen pääpiirteet
- ruokkii eläimet ohjeiden mukaisesti
- tunnistaa yleisimmät rehut ja niiden käyttökelpoisuuden eri eläinlajeille ja osaa erotella pilaantuneen rehun sekä huolehtii rehuhygieniasta
- käyttää koneita ja laitteita päivittäisissä hoito- ja ruokintatöissä
- huolehtii työssä käytettävien koneiden, laitteiden, välineiden ja tilojen kunnosta ja turvallisuudesta
- toimii eläinten hoito- ja ruokintatöissä kestävällä tavalla huomioiden eläinten hyvinvoinnin, veden ja energian säästämisen, jätteiden kierrätyksen
- hyödyntää työssään tietoa kotieläintuotannon tavallisimmista ja alueellisesti tyypillisimmistä tuotantosuunnista
- noudattaa työssään eläinten merkintää ja rekisteröintiä koskevaa lainsäädäntöä
- osaa tarvittaessa käsitellä ja hävittää kuolleet eläimet lainsäädännön edellyttämällä tavalla
- tekee eläinten hoitoon liittyvät päivittävät muistiinpanot ja lainsäädännön vaatimat kirjaukset.

Kestävällä tavalla toimiminen tuotantoeläinten hoitotöissä

Opiskelija

- toimii tuotantoeläinalan työympäristössä noudattaen työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista toimintaa ja työhyvinvointia
- puukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- tekee työtään kestävällä tavalla huomioiden toiminnan turvallisuuden, vastuullisuuden ja taloudellisuuden
- työskentelee ergonomisesti käyttäen henkilökohtaisia suojaimia, huomioiden työturvallisuuskäsitteitä ja ylläpitäen työkykyä
- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään, ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- osaa auttaa hätätilanteissa sekä onnettomuuden ja sairaskohtauksen sattuessa

- havainnoi eläinten ruokinnan ravitsemuksellista tasapainoa ja ravinnesisältöä, ja ymmärtää niiden ympäristövaikutukset
- ymmärtää perinnöllisyyden merkityksen ja eettisen eläinjalostuksen mahdollisuudet hyvinvoinnin ja tuottavuuden kehittämisessä
- huomioi työssään eläinsuojelulain ja eläinten lopetukseen sekä eläinten kuljetukseen liittyvän lainsäädännön
- ylläpitää osaamistaan ja etsii uutta tietoa lähdekriittisesti käytäntöön soveltaen
- hyödyntää työssään ja tiedonhankinnassa digitaalisia välineitä, palveluja ja sovelluksia
- huolehtii työympäristön siisteydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä tuotantoeläintilalla eläinten hoito- ja ruokintatöissä. Näytössä riittää, että opiskelija osoittaa käytännön osaamisen yhden

tuotantosuunnan tai eläinlajin osalta. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.4. Seura- ja harraste-eläinten hyvinvoinnista huolehtiminen, 25 osp (106784)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Seura- ja harraste-eläinten hoitaminen ja ruokinta

Opiskelija

- tunnistaa, käsittelee ja hoitaa yleisimpiä seura- ja harraste-eläinlajeja huolehtien niiden hyvinvoinnista
- huomioi työssään seura- ja harraste-eläinten pitoon liittyvän lainsäädännön
- tunnistaa poikkeavasti käyttäytyvät eläimet ja osaa hakea apua
- tunnistaa terveen ja sairaan eläimen, antaa ensiapua, kutsuu tarvittaessa eläinlääkäriin ja hoitaa eläintä saamiensa ohjeiden mukaan
- tietää hallitun lääkekäytön tärkeyden mikrobilääkeresistenssin ehkäisyssä
- tunnistaa yleisimmät tarttuvat eläintaudit ja ilmoittaa epäilystä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti
- ennaltaehkäisee tarttuvien eläintautien leviämistä
- hyödyntää lajityypillistä käyttäytymistä ja tietoaan eläinten oppimisesta eläinten käsittelytilanteissa
- seuraa eläinten lisääntymiskiertoa
- arvioi eläintilan olosuhteita huomioiden eläinten fysiologiset ja käyttäytymistarpeet
- huolehtii eläintilojen hygieniasta
- hallitsee yleisimpien seura- ja harraste-eläinten ruuansulatuksen pääpiirteet
- ruokkii eläimet ohjeiden mukaisesti
- tunnistaa yleisimmät rehut ja niiden käyttökelpoisuuden eri eläinlajeilla ja osaa erotella pilaantuneen rehun sekä huolehtii rehuhygieniasta
- käyttää koneita ja laitteita päivittäisissä hoito- ja ruokintatöissä
- tekee eläinten hoitoon liittyvät päivittäiset muistiinpanot ja lainsäädännön vaatimat kirjaukset.

Kestävällä tavalla toimiminen seura- ja harraste-eläinten hoitotöissä

Opiskelija

- toimii seura- ja harraste-eläinalan työympäristössä noudattaen työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista toimintaa ja työhyvinvointia
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- tekee työtään kestäväällä tavalla huomioiden toiminnan turvallisuuden, vastuullisuuden ja taloudellisuuden
- työskentelee ergonomisesti käyttäen henkilökohtaisia suojaimia, huomioiden työturvallisuuskäsitteet ja ylläpitäen työkykyä
- huolehtii työssä käytettävien koneiden, laitteiden, välineiden ja tilojen kunnosta ja turvallisuudesta
- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään, ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- osaa auttaa hätätilanteissa sekä onnettomuuden ja sairaskohtauksen sattuessa

- huomioi työssään eläinten hoitoon ja alan muuhun toimintaan liittyvät säädökset
- huomioi työssään eläinsuojelulain ja eläinten lopetukseen liittyvän lainsäädännön
- osaa kuljettaa eläimiä niiden suojelua koskevan lainsäädännön mukaisesti
- ylläpitää osaamistaan ja etsii uutta tietoa lähdekriittisesti käytäntöön soveltaen
- selvittää asiakkaan tarpeet asiakaspalvelutilanteessa
- hyödyntää työssään ja tiedonhankinnassa digitaalisia välineitä, palveluja ja sovelluksia
- huolehtii työympäristön siisteydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä seura- tai harraste-eläinalan työpaikalla eläinten hoito- ja ruokintatöissä. Näytössä riittää, että osoittaa käytännön osaamisen yhdellä eläinlajilla. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.5. Uusiutuvan energian tuotanto luonnonvara-alalla, 15 osp (106785)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Uusiutuvan energian tuotannon mahdollisuudet luonnonvara-alan yrityksessä

Opiskelija

- tietää erilaiset uusiutuvan energian tuotantomuodot, -prosessit ja niiden ominaisuudet pääpiirteittäin
- tunnistaa energian tuotantoon soveltuvat uusiutuvat biomassat ja niiden ominaisuudet
- arvioi erilaisia uusiutuvan energian tuotantomuotoja niiden ympäristövaikutusten, kannattavuuden ja kiertotalouden kannalta
- näkee uusiutuvan energian tuotannon mahdollisuudet osana tuotanto- ja yritystoimintaa
- hakee tietoa alasta luotettavista tietolähteistä
- huomioi työssään tuotantoon liittyvät tuet, mahdolliset luvat ja alaan liittyvän lainsäädännön.

Uusiutuvan energian tuotantoprosessissa työskentely

Opiskelija

- käyttää energiantuotantoon liittyviä koneita ja laitteita turvallisesti
- käsittelee energian tuotantomuotoon mahdollisesti liittyviä biomassoja ja syntyviä sivutuotteita tuotantoprosessissa
- tekee päivittäisiä tarkastuksia ja huoltotoimenpiteitä
- toimii mahdollisissa häiriötilanteissa asianmukaisesti
- toimii tuotantoprosessiin liittyvässä työyhteisössä
- hyödyntää digitaalisuutta työtehtävänsä edellyttämällä tavalla
- huomioi työssään toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- käyttää henkilökohtaisia suojaimia, huomioi työturvallisuuskäytännöt ja ylläpitää työkykyä

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.6. Eläinlajikohtainen tuotanto ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 20 osp (106786)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Eläinten hoidon suunnitteleminen ja hoitotöiden tekeminen

Opiskelija

- huomioi työssään yksikön toiminnan tietynä ajanjaksona sekä suunnittelee siihen liittyvät omat tehtävänsä ja ajankäyttönsä
- suunnittelee omat työnsä huomioiden valitun eläinlajin tuotanto- ja lisääntymiskierron eri vaiheet
- suunnittelee omat työnsä tilan laatu järjestelmän ja tuotannolle asetettujen tavoitteiden ja valittua eläinlajia koskevan lainsäädännön, viranomais määräysten ja -ohjeiden mukaisesti
- hyödyntää työssään tuotannosta saatuja tietoja ja toimintaohjeita
- hyödyntää digitaalisuutta töiden suunnittelussa ja tuotannon seurannassa tehden tarvittavat kirjaukset
- noudattaa työsuunnitelmaa ja toimii muutostilanteessa joustavasti ja ratkaisuja etsien
- työskentelee sitoutuneesti ja aloitteellisesti omaa työtään arvostaen
- tekee eläinten hoitotyöt sujuvasti oikeassa järjestyksessä ylläpitäen hyvää hygieniää
- huomioi työssään valitun eläinlajin olosuhdevaatimukset ja lajityypillisen käyttäytymisen
- huolehtii asianmukaisesti työvälineistä ja työympäristön järjestyksestä sekä siistiä työympäristön
- toimii vastuuntuntoisesti tehdessään annettuja työtehtäviä.

Eläinten tarkkailu, käsitteleminen ja hoitaminen tuotanto- ja lisääntymiskierron eri vaiheissa

Opiskelija

- tarkkailee, hoitaa ja käsittelee eläimiä niiden tuotantovaiheen mukaan niiden hyvinvoinnin ja yksilölliset erityistarpeet huomioiden
- tekee muita kausittaisia eläintenhoitoon liittyviä töitä
- huomioi työssään eläinsuojelulainsäädännön keskeisen sisällön
- pitää eläimet puhtaana ja tuotantotilat siisteinä ja järjestyksessä edistäen eläinten terveyttä, hyvinvointia sekä työskentelyn turvallisuutta ja sujuvuutta
- hyödyntää työssään tietoaan tavallisimmista taudinaiheuttajista ja sairauksista huomioiden ennaltaehkäisyyn ja eläimen vastustuskykyyn vaikuttavat tekijät
- tunnistaa yleisimmät tarttuvat eläintaudit ja ilmoittaa epäilyistä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti
- tunnistaa sairaan eläimen, tilaa eläinlääkärin tarvittaessa sekä hallitsee valmiudet ensiavun antamiseen ja hoitaa eläintä ohjeiden mukaan
- osaa tarvittaessa käsitellä ja hävittää kuolleet eläimet lainsäädännön edellyttämällä tavalla
- tarkkailee eläinten lisääntymiskiertoa ja tunnistaa pariutumis-/siemennyskelpoisen eläimen
- avustaa tarvittaessa synnytyksessä ja vastasyntyneen hoidossa.

Eläinten ruokinta

Opiskelija

- ruokkii eläimet ruokintasuunnitelman mukaisesti huomioiden rehuvalinnoissaan kunkin eläimen, eläinlajin tai eläinryhmän ruuansulatusfysiologian, iän, tuotantovaiheen ja terveyden sekä ravinnonhankinta- ja syömiskäyttäytymisen
- arvioi rehun laatua aistinvaraisesti ja tunnistaa pilaantuneen rehun
- käsittelee rehuja hygieenisesti

- ottaa rehunäytteen ja arvioi analyysin perusteella rehun soveltuvuutta sekä vaikutuksia ruokinnasuunnitteluun ja hyödyntää tarvittaessa asiantuntijaa ruokintaan liittyvissä kysymyksissä
- soveltaa ruokintasuunnitelmaa sekä seuraa ja arvioi ruokinnan onnistumista käyttäen erilaisia mittareita.

Laadun seuranta ja edistäminen

Opiskelija

- seuraa tuotannon laatua ja toimii poikkeamatilanteissa laatujärjestelmän mukaan sekä ennaltaehkäisee poikkeamia laadussa
- tekee elintarvikelainsäädännön, tuotantotukien sekä tilan laatujärjestelmän ja omavalvonnan edellyttämän dokumentoinnin.

Eläinten hoidossa tarvittavien koneiden ja laitteiden sekä automaation käyttäminen

Opiskelija

- käyttää päivittäisissä töissä tavallisimpia tuotantoeläinten hoidossa, ruokinnassa ja tuotteiden käsittelyssä tarvittavia koneita ja tekee niihin päivittäiset huollot ohjeiden mukaan sekä seuraa käyttökuntoisuutta
- käyttää ja hyödyntää päivittäisissä töissä automaatioon perustuvia järjestelmiä
- ilmoittaa koneissa, laitteissa tai automaatiossa havaitsemansa poikkeamat sekä niiden mahdollisen korjaustarpeen.

Jalostustyön hyödyntäminen eläinten valinnassa

Opiskelija

- hyödyntää työssään tietoa valitun eläinlajin jalostettavista ominaisuuksista ja niiden merkityksestä eläinten hyvinvointiin ja tilan talouteen
- tunnistaa tilakohtaisia jalostustavoitteita
- huomioi työssään eläimen jalostuksellisen arvon eläinvalinnassa
- tunnistaa perinnöllisyyden lainalaisuuksien sekä jalostuksen etiikan yhteydet käytännön eläinten valintaan
- hyödyntää työssään tietoaan jalostusorganisaatioiden palveluista.

Kestävällä tavalla toimiminen eläinten hoitotoissa

Opiskelija

- toimii tuotantoeläinalan työympäristössä noudattaen työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista toimintaa ja työhyvinvointia (6173)
- huomioi työssään valitun eläinlajin lajityypillisen käyttäytymisen ja olosuhdevaatimukset
- työskentelee ergonomisesti käyttäen työn edellyttämiä henkilökohtaisia suojaamia ja suojavaatetusta
- edistää toiminnallaan työympäristön ja työn sekä eläinten turvallisuutta ja tarvittaessa tekee huolto- ja korjaustoimenpiteitä
- huolehtii työssäjaksamisestaan
- huomioi tuotannon ilmastovaikutuksia
- huomioi valinnoissaan tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden ja kehittää työyhteisönsä toimintaa kestävämpään suuntaan
- kiinnittää huomioita ruokinnan tarkkuuteen ja eläinten hoidossa käytettävien hoitomateriaalien kulutukseen
- havainnoi eläinten ruokinnan ravitsemuksellista tasapainoa ja ravinnesisältöä ja ymmärtää niiden ympäristövaikutukset
- käyttää energiaa ja vettä tarkoituksenmukaisesti ja säästeliäästi
- minimoi jätteen syntyä sekä lajittelee ja kierrättää jättemateriaalia kiertotaloutta edistäen

- käsittelee rehuja ja lantaa lainsäädännön mukaisesti
- toimii tilatason tautisuojausten mukaisesti ja tunnistaa tautisuojausten kehittämiskohteita
- noudattaa työssään eläinten merkintää ja rekisteröintiä koskevaa lainsäädäntöä
- tietää hallitun lääkekäytön tärkeyden mikrobilääkeresistenssin ehkäisyssä
- hyödyntää toiminnasta ja kannattavuudesta saatavia tuloksia toiminnan arvioinnissa ja suunnittelussa sekä eläinten hyvinvoinnin turvaamisessa
- käsittelee ja hävittää tarvittaessa kuolleet eläimet sivutuotelainsäädännön edellyttämällä tavalla
- käyttää tuotannossa tarvittavia pesuaineita tarkoituksenmukaisesti, turvallisesti ja ympäristöystävällisesti
- toimii työyhteisössä yhteistyöhakuisesti työyhteisön ohjeita arvostaen ja tuo omat mielipiteensä rakentavasti esille
- hakee tietoa alan kehityksestä ja toimijoista.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä tuotantoeläintilalla. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.7. Eläinlajikohtainen hoitaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 15 osp (106787)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Eläinten päivittäiset ja kausittaiset hoitotehtävät

Opiskelija

- suunnittelee toimintaansa eläinyksikön tai eläinryhmän tietojen perusteella
- huomioi valitun eläinlajin tai eläinlajien olosuhdevaatimukset ja lajityypillisen käyttäytymisen erilaisissa tavallisissa hoitotilanteissa
- työskentelee huomioiden lainsäädännön, viranomais määräykset ja -ohjeet
- arvioi eläintilojen olosuhteita eläinten hyvinvoinnin kannalta
- hoitaa, ruokkii ja käsittelee valittua eläinlajia tai eläinlajeja lisääntymiskierron kaikissa vaiheissa
- ennaltaehkäisee eläintauteja ja -sairauksia sekä tapaturmia
- ennaltaehkäisee tarttuvien eläintautien leviämistä
- tunnistaa yleisimmät tarttuvat eläintaudit ja ilmoittaa epäilyistä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti
- tietää hallitun lääkekäytön tärkeyden mikrobilääkeresistenssin ehkäisyssä
- tunnistaa sairaan eläimen, osaa antaa ensiapua, tilaa tarvittaessa eläinlääkärin ja hoitaa eläintä saamiensa ohjeiden mukaan
- tarkkailee eläinten lisääntymiskiertoa ja tunnistaa pariutumiskelpoisen eläimen
- avustaa tarvittaessa synnytyksessä ja vastasyntyneen hoidossa
- tekee muita kausittaisia eläintenhoitoon liittyviä töitä
- huomioi toiminnassaan eläinlajikohtaiseen hoitamiseen liittyvät laatuvaatimukset
- hyödyntää työssään tarvittaessa tietoaan eläinten jalostamisesta.

Eläinten ruokinta

Opiskelija

- arvioi aistinvaraisesti rehujen laatua ja tunnistaa hygieenisesti huonolaatuisen rehun
- käsittelee rehuja hygieenisesti
- ruokkii eläimet rehunjakolistan mukaan huomioiden eläimen lajin, iän, sukupuolen, kunnon, mahdollisen tuotantovaiheen ja terveydelliset seikat
- koostaa rehu- ja lajitietojen perusteella eläimelle sopivan lajinmukaisen käytännön ruokinnan.

Työympäristön siisteydestä huolehtiminen

Opiskelija

- pitää eläimet puhtaina ja työtilat siisteinä
- huolehtii eläintilojen ja niiden ympäristön siisteydestä, turvallisuudesta ja toimintakuntoisuudesta
- käyttää tarkoituksenmukaisia työvälineitä, koneita ja -menetelmiä
- arvioi tuotannosta aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja huomioida ne toiminnassaan

- lajittelee, säilyttää ja kierrättää työympäristössä syntyviä jätteitä ja kemikaaleja
- huomioi valinnoissaan tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristövaikutukset
- käsittelee kuollutta eläintä säädösten ja työpaikan käytäntöjen mukaan
- puhdistaa eläintiloja valiten tarkoituksenmukaiset pesuaineet ja puhdistusmenetelmät sekä työskentelee vettä ja energiaa säästäen.

Koneiden, työvälineiden ja laitteiden käyttäminen

Opiskelija

- käyttää ja huoltaa valitsemansa eläinlajin tai eläinlajien hoitoon tarvittavia koneita ja laitteita
- huomaa poikkeamat käyttökuntoisuudesta ja ilmoittaa havaitsemistaan korjaustarpeista
- tekee tarvittavia huolto- ja korjaustoimenpiteitä ja yksinkertaisia rakennustöitä.

Kestävällä tavalla toimiminen eläinten hoitotoissa

Opiskelija

- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- toimii työskennellessään taloudellisesti
- toimii kestävä kehityksen periaatteita noudattaen
- huomioi toiminnan ilmastovaikutuksia
- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään, ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- käyttää henkilökohtaisia suojaimia, huomioi työturvallisuuskohdat ja ylläpitää työkykyä
- huomioi tarkoituksenmukaisen työergonomian eläintenhoitotilanteissa ja -ympäristöissä
- huomioi työssään toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- osaa auttaa hätätilanteissa sekä onnettomuuden ja sairaskohtauksen sattuessa
- huomioi työssään alan yritysten toimintaa säätelevät voimassa olevat säädökset
- ylläpitää osaamistaan, etsii uutta tietoa ja soveltaa tietoa käytäntöön
- toimii laatutavoitteiden ja -järjestelmien edellyttämällä tavalla ja käyttää laatujohtajajärjestelmän tuottamia tietoja toimintansa kehittämiseen
- hyödyntää työssään digitaalisuutta tehden lakisääteiset dokumentoinnit ja etsii tietoa lähdekriittisesti
- seuraa alansa kehitystä ja yhteistyömahdollisuuksia
- laskee ja arvioi tuotannon kannattavuutta.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.8. Eläinten kuljettaminen, 5 osp (106788)

Pätevyyskokeen suorittamista vaaditaan kuljetettaessa seuraavia eläinlajeja: hevonen, nauta, sika, lammas, vuohi ja siipikarja.

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Toimiminen eläinten kuljetusta koskevan lainsäädännön teknisten ja hallinnollisten näkökohtien mukaisesti

Opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa työnsä eläinten kuljetukseen liittyvän lainsäädännön mukaisesti halliten tekniset ja hallinnolliset näkökohdat
- hallitsee eläinkuljettajalupaan ja kuljettajan ja hoitajan pätevyystodistuksen saamiseen liittyvät seikat.

Toimiminen eläinkuljetusten järjestämiseen vaadittavien yleisten edellytysten mukaisesti

Opiskelija

- kuljettaa eläimiä siten, että ne pysyvät terveinä ja voivat hyvin, huomioiden myös tarttuvien tautien leviämisen ehkäisy
- toteuttaa ennalta kaikki tarvittavat järjestelyt, joilla pyritään saattamaan eläinten kuljetusmatka mahdollisimman lyhyeksi ja huolehtimaan eläinten tarpeista kuljetuksen aikana
- tarkistaa ovatko eläimet kuljetuskuntoisia
- huolehtii, että kuljetusvälineet on suunniteltu ja rakennettu ja niitä ylläpidetään ja käytetään eläinten turvallisuus huomioiden
- huolehtii, että kuormaamis- ja purkamisvälineet on suunniteltu ja rakennettu ja niitä ylläpidetään ja käytetään eläinten turvallisuus huomioiden
- toimii kestävä kehityksen periaatteita noudattaen
- huolehtii, että eläimiä käsittelevillä henkilöillä on tarvittava koulutus tai pätevyys ja että he hoitavat tehtävänsä turvallisesti ja eläinten hyvinvointi huomioiden
- huomioi eläimille tyypillisen lajinmukaisen käyttäytymisen kaikissa kuljetuksen vaiheissa turvallisuuden lisäämiseksi ja eläinten stressin vähentämiseksi
- varustaa eläimet kuljetukseen ja lastaa eläimet välttämättä pakottavia, kipua tai pelkoa aiheuttavia menetelmiä
- huolehtii kuljetuksen suorittamisesta siten, että eläinten hyvinvointi tarkistetaan säännöllisesti ja sitä pidetään yllä asianmukaisesti
- varaa eläimille niiden kokoon ja kuljetusmatkan keston nähdessä lattia-alaltaan ja korkeussuunnastaan riittävän tilan
- tarjoaa eläimille sopivan välein niiden lajiin ja kokoon nähden laadultaan ja määrältään asianmukaisesti vettä, ravintoa ja lepoa.

Toimiminen eläinten kuljettajana tai hoitajana kuljetuksen aikana

Opiskelija

- laatii ja huolehtii kuljetuksessa mukana tarvittavista asiakirjoista
- toimii lainsäädännön mukaisesti eläinten kuljetuksissa
- huolehtii, että kuljetusta ajetaan välttämättä äkkiänopeuden ja suunnan muutoksia.

Eläinten hoitaminen ja käsitteleminen kuljetuksen aikana

Opiskelija

- huomioi kuljetuksissa eläinlajin ja yksilön fysiologiset erityispiirteet ja tarpeet
- järjestää eläimille juomaa ja ravintoa niiden tarpeet huomioiden
- käsittelee eläimiä aiheuttamatta niille lisästressiä
- huomioi eläinten käyttäytymistavat käsittelyssä
- noudattaa työturvallisuutta eläinten käsittelyssä
- käyttää tarvittavia suojaimia
- antaa eläimille ensiapua tarvittaessa.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä osallistumalla eläinten kuljettamiseen hoitajana. Kotieläimenä pidettävien eläinten hoitajilta edellytetään eläinten kuljetusta koskevassa lainsäädännössä sekä koulutusta että koetta. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.9. Hyvinvointipalvelun tuottaminen maaseutuympäristössä, 15 osp (106789)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Luonnonvara-alan hyvinvointipalvelun suunnittelu ja toteutus

Opiskelija

- osallistuu luonnonvara-alan hyvinvointipalvelun suunnitteluun ja toteutukseen
- yhdistelee palvelun suunnittelussa ja toteutuksessa luonnonvara-alaan liittyviä kokemuksellisuuden ja osallisuuden elementtejä hyvinvointivaikutuksien saavuttamiseksi
- soveltaa yrityksen resursseihin liittyviä hyvinvointivaikutuksia palvelun suunnittelussa ja toteutuksessa asiakasryhmä huomioiden
- hyödyntää hyvinvointipalvelun suunnittelussa luonnonvara-alaan liittyvää ympäristöä ja sen tarjoamia mahdollisuuksia monipuolisesti
- tekee suunnittelussa ja toteutuksessa tarpeen mukaan yhteistyötä alan eri toimijoiden ja asiantuntijoiden kanssa sekä asiakkaiden, heidän läheistensä ja palvelunostajan kanssa
- huomioi suunnittelussa ja toteutuksessa toiminnan vaatiman tavoitteellisuuden, ammatillisuuden, osaamisen ja vastuullisuuden
- hyödyntää omia vahvuuksiaan ja osaamistaan palvelun suunnittelussa ja toteutuksessa
- työskentelee oman roolinsa mukaisesti hyvinvointipalvelun suunnittelussa ja toteutuksessa huomioiden sovitun työnjaon ja lainsäädännön vaatimukset
- edistää asiakkaiden hyvinvointia, tyytyväisyyttä, motivaatiota ja toimintakykyä
- toimii luontevasti erilaisten asiakkaiden kanssa
- arvioi saavutettuja hyvinvointivaikutuksia suhteessa asetettuihin tavoitteisiin
- hankkii, vastaanottaa ja hyödyntää palautetta toiminnassaan.

Kestävällä tavalla toimiminen hyvinvointipalvelun suunnittelussa ja toteuttamisessa

Opiskelija

- huolehtii palvelussa käytettävän ympäristön ja/tai eläinten turvallisuudesta ja hyvinvoinnista sekä arvioi ympäristön, eläinlajin tai eläimen soveltuvuuden hyvinvointipalveluun
- toimii asiakaspalvelussa luottamuksellisesti ja noudattaa tietosuojaa
- vastaa asiakkaan fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta
- noudattaa alaan liittyvää lainsäädäntöä
- kantaa vastuuta omasta ja omalta osaltaan myös työyhteisön turvallisuudesta ja työssäjaksamisesta
- toimii joustavasti ja yhteistyökykyisesti
- ennakoii riskejä ja laatii kuluttajaturvallisuuslain mukaisen turvallisuussuunnitelman ja riskianalyysin
- toimii palvelun tuottamisessa ja toteuttamisessa ympäristövastuullisesti ja kiertotaloutta edistäen
- huomioi palvelun suunnittelussa ja toteutuksessa taloudelliset näkökohdat
- hakee tietoa alan kehityksestä ja alan toimijoista.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.10. Kasvilajikohtainen tuottaminen, 15 osp (106790)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Viljelyn suunnittelu valitulle kasvilajille

Opiskelija

- suunnittelee kasvintuotannon viljelykierron ja tuotantoprosessit
- noudattaa tuotannon laatujärjestelmää
- huomioi tuotannon suunnittelussa maan rakenteen, vesitalouden, luonnon monimuotoisuuden ja hiiliviljelyn periaatteet
- vertailee eri viljelymenetelmiä ja niiden kannattavuutta
- suunnittelee sadon markkinoinnin
- seuraa alansa kehitystä
- tekee yhteistyötä muiden viljelijöiden ja sidosryhmien kanssa.

Valitun kasvilajin viljeleminen

Opiskelija

- muokkaa, lannoittaa, kylvää ja korjaa satoa
- tekee lajikevalinnan ottaen huomioon viljelyolosuhteet
- valitsee eri tilanteisiin sopivat kasvinsuojelumenetelmät ja torjunta-aineet
- tekee kasvinsuojelutyöt noudattaen kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevaa lainsäädäntöä
- tekee muistiinpanot viljelytoimenpiteistään
- säätää kasvinviljelykoneita
- tekee käyttöönotto- ja säilytysuollot
- tekee varastointi-, kauppakunnostus- tai jatkojalostustöitä.

Kestävällä tavalla toimiminen valitun kasvilajin viljelyssä

Opiskelija

- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista ja turvallista toimintaa huomioiden työhyvinvoinnin
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- toimii työskennellessään taloudellisesti
- toimii kestävä kehityksen periaatteita noudattaen ja niitä edistäen
- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään, ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- työskentelee ergonomisesti sekä käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä
- hyödyntää digitaalisuutta työssään ja tiedon etsinnässä
- pitää huolta työympäristön siisteydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä
- huomioi työssään alan yritysten toimintaa säätelevät voimassa olevat säädökset
- suorittaa ajantasaisen kasvinsuojelulainsäädännön mukaisen tutkinnon
- tekee dokumentoinnit digitaalisuutta hyödyntäen
- ylläpitää osaamistaan, etsii uutta tietoa lähdekriittisesti ja soveltaa tietoa käytäntöön.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännössä valitun kasvilajin viljelytöissä ja suorittamalla kasvinsuojelulain mukaisen tutkinnon. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.11. Luonnonmukainen kasvituotanto, 10 osp (106791)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Peltokasvien viljely luonnonmukaisessa tuotannossa

Opiskelija

- suunnittelee luonnonmukaista peltoviljelyä
- tekee peltoviljelytoita luomutilalla
- huomioi työssään peltoliikenteen optimoimisen ja noudattaa luomuviljelyä ohjaavia ohjeita
- tunnistaa yleisimmät kasvintuhoojariskit
- hallitsee valmiudet tehdä valintoja tai ehdotuksia, jotka tähtäävät ravinteiden huuhtoutumisen vähenemiseen, ja toimii niin, että ympäristö kuormittuu mahdollisimman vähän
- tekee luomutuotannon vaatimat viljelymuistiinpanot
- tekee luomuvalvonnan ja laatujärjestelmien edellyttämät dokumentoinnit
- markkinoi yrityksen käytäntöjen mukaan luomutuotteita.

Kestävällä tavalla toimiminen luonnonmukaisessa peltokasvien viljelyssä

Opiskelija

- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista ja turvallista toimintaa huomioiden työhyvinvoinnin
- puukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- toimii työskennellessään taloudellisesti
- toimii kestävä kehityksen periaatteita noudattaen ja niitä edistäen
- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään, ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- työskentelee ergonomisesti sekä käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuuskäytännöt ja ylläpitää työkykyä
- hyödyntää digitaalisuutta työssään ja tiedon etsinnässä
- pitää huolta työympäristön siisteydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä
- ottaa työssään huomioon alan yritysten toimintaan säätelevät voimassa olevat säädökset
- tekee dokumentoinnit digitaalisuutta hyödyntäen
- seuraa alan kehitystä ja ylläpitää luomutuotannon osaamistaan
- etsii uutta tietoa uusista tutkimustuloksista ja työmenetelmistä lähdekriittisesti ja soveltaa tietoa käytäntöön.
- verkostoituu muiden alan toimijoiden kanssa
- ottaa työssään huomioon toiminnan vastuullisuuden tuottaessaan luomutuotteita.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä osallistumalla luonnonmukaisen kasvitutannon suunnitteluun ja tekemällä luomusuunnitelman mukaisia viljelyitä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.12. Luonnonmukainen kotieläintuotanto, 10 osp (106792)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Kotieläinten hoitaminen luonnonmukaisessa tuotannossa

Opiskelija

- suunnittelee luomukotieläintilan töitä
- huomioi työssään lainsäädännön sekä viranomaismääräykset ja -ohjeet
- hoitaa luonnonmukaisessa tuotannossa olevia kotieläimiä luomutuotantoa ohjaavien ohjeiden mukaisesti hyvinvoinnista huolehtien ja lajityypillisen käyttäytymisen mahdollistaen
- havainnoi eläinten ruokinnan ravitsemuksellista tasapainoa ja ravinnesisältöä ja ymmärtää niiden ympäristövaikutukset
- tunnistaa yleisimmät tarttuvat eläintaudit ja ilmoittaa epäilystä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti
- tekee luomuvalvonnan ja laatujärjestelmien edellyttämät dokumentoinnit
- markkinoi yrityksen käytäntöjen mukaan luomutuotteita.

Kestävällä tavalla toimiminen luonnonmukaisessa kotieläintuotannossa

Opiskelija

- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista ja turvallista toimintaa huomioiden työhyvinvoinnin
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- toimii työskennellessään taloudellisesti
- toimii kestävän kehityksen periaatteita noudattaen ja niitä edistäen
- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään, ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- työskentelee ergonomisesti sekä käyttää henkilökohtaisia suojaamia, ottaa huomioon työturvallisuushäkökohdat ja ylläpitää työkykyä
- hyödyntää digitaalisuutta työssään ja tiedon etsinnässä
- pitää huolta työympäristön siisteydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä
- ottaa työssään huomioon alan yritysten toimintaan säätelevät voimassa olevat säädökset
- tekee dokumentoinnit digitaalisuutta hyödyntäen
- seuraa alan kehitystä ja ylläpitää luomutuotannon osaamistaan
- etsii uutta tietoa uusista tutkimustuloksista ja työmenetelmistä lähdekriittisesti ja soveltaa tietoa käytäntöön.
- verkostoituu muiden alan toimijoiden kanssa
- huomioi työssään toiminnan vastuullisuuden tuottaessaan luomutuotteita.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä osallistumalla luonnonmukaisen kotieläintuotannon suunnitteluun ja tekemällä suunnitelman mukaisia kotieläinten hoitotoita. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.13. Luonnonvara-alan tuotteiden jatkojalostus, 15 osp (106793)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- arvioi ja suunnittelee tuotteen jatkojalostusta
- selvittää tarvittavat luvat ammattimaiseen toimintaan
- noudattaa elintarvikelainsäädäntöä, mikäli jatkojalostettava tuote on elintarvike, ja hallitsee hygieniapassin suorittamiseen vaadittavat valmiudet
- toimii muun voimassa olevan lainsäädännön ja määräysten mukaisesti
- valitsee jatkojalostukseen soveltuvia raaka-aineita
- arvioi tarvittavia raaka-ainemääriä, hävikkiä ja jätemääriä
- käsittelee ja säilyttää materiaaleja ja tuotteita oikein
- arvioi raaka-aineiden ja tuotteiden laatua niin, että erottaa virheellisen raaka-aineen ja määrittää tuotteen laatuun vaikuttavia tekijöitä
- tunnistaa materiaalien ominaisuuksiin ja tuotteiden laatuun vaikuttavia valmistuksen ja varastoinnin aikaisia mikrobiologisia, fysikaalisia ja kemiallisia tekijöitä
- pitää toiminnallaan yllä tuotteiden laatua
- valitsee materiaaleja ja jatkojalostaa tuotteen ohjeiden mukaan
- jatkojalostaa luonnonvara-alan tuotteita noudattaen asetettuja laatu- ja ympäristötavoitteita
- jatkokäsittelee ja varastoi tuotteet hygieenisesti oikein
- käyttää työssä tarvittavia koneita ja laitteita ja huolehtii niiden päivittäisestä kunnossapidosta
- tunnistaa tuotantovaiheisiin liittyviä ongelmatilanteita ja ilmoittaa esille tulleet ongelmat
- arvioi työn onnistumista ja toiminnan kehittämistä huomioiden mahdollisen palautteen
- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- huolehtii hygieniasta ja pukeutuu asianmukaisesti
- käyttää henkilökohtaisia suojausvälineitä, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyään
- hyödyntää alan tutkimusta ja kehitystoimintaa
- selvittää valmistetun tuotteen elinkaaren ja hinnoittelun periaatteet
- tunnistaa tärkeimmät alan sidosryhmät
- edistää kestävästä kehityksestä toimintatapoja.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä jatkojalostamalla luonnonvara-alan tuotteita. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.14. Luonnonvara-alan asiakaspalvelutyössä toimiminen, 10 osp (106794)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Asiakkaiden palveleminen luonnonvara-alalla

Opiskelija

- toimii luonnonvara-alan asiakaspalvelutyössä
- selvittää kotimaisen, kansainvälisen tai eri kulttuuritaustaisen asiakkaan tarvitsemat tuotteet ja palvelut
- toimii asiakkaan kanssa tarvittaessa toisella kotimaisella tai vieraalla kielellä
- ottaa vastaan tilauksen tai tiedustelun ja huolehtii sen tiedottamisesta eteenpäin työyhteisössä
- selvittää asiakkaan tarvitsemien tuotteiden ja palvelujen hinnan, saatavuuden, toimitusajan ja muut tarvittavat tiedot
- neuvoa asiakasta tuotteiden ja palvelujen valinnassa
- tarjoaa asiakkaalle asiantuntevia ratkaisuja yrityksen tuote- ja palveluvalikoimasta
- tarjoaa asiakkaan tarpeen mukaan vaihtoehtoja eettisten ja ympäristönäkökulmien perusteella
- työskentelee aktiivisesti ja joustavasti asiakaspalvelun eri vaiheissa
- työskentelee asiakaspalvelutilanteissa organisaation ohjeiden ja tavoitteiden mukaisesti huomioiden seuraavan työvaiheen ja työntekijän
- toimii reklamaatiotilanteessa saamiensa ohjeiden ja valtuuksien mukaisesti
- tukee organisaation taloudellisia ja toiminnallisia tavoitteita omalla toiminnallaan.

Kestävä toiminta luonnonvara-alan asiakaspalvelutyössä

Opiskelija

- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista ja turvallista toimintaa huomioiden työhyvinvoinnin
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- toimii työskennellessään taloudellisesti
- toimii kestävän kehityksen periaatteita noudattaen ja niitä edistäen
- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään
- ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- työskentelee ergonomisesti sekä käyttää henkilökohtaisia suojaimia
- hyödyntää digitaalisuutta työssään ja tiedon etsinnässä
- pitää huolta työympäristön siisteydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä
- ottaa työssään huomioon alan toimintaa säätelevät voimassa olevat säädökset.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä luonnonvara-alan asiakaspalvelutyössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.15. Luonnonvara-alan työtehtävässä toimiminen, 5 osp (106796)

Tutkinnon osan voi suorittaa kahdesti kohdennettuna eri työtehtävään. Työtehtävä on osa jotain yrityksen toimintakokonaisuutta tai työprosessia (esim. seosrehun valmistus, lypsytyö,

sadonkorjuuketjun yksi työvaihe, kerintätyö). Valittuun työtehtävään liittyvä osaaminen ei saa olla osa opiskelijan mahdollisesti suorittamia muita tutkinnon osia.

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Työtehtävään liittyvät työt

Opiskelija

- suunnittelee ja tekee työtehtävään liittyviä päivittäisiä, kausittaisia tai tuotantokiertoon liittyviä töitä
- käyttää työtehtävään liittyviä koneita, laitteita ja työvälineitä sekä seuraa niiden käyttökuntoisuutta ja tekee päivittäiset huollot
- toimii työohjeiden mukaisesti
- noudattaa työtehtävän vaatimaa hygieniää
- tunnistaa työhön, tuotteiden laatuun, työympäristöön tai koneisiin liittyvät poikkeamat ja toimii työpaikan ohjeiden ja laatujärjestelmän mukaisesti poikkeamatilanteissa
- ylläpitää ja edistää toiminnallaan työn ja tuotteiden laatua
- huolehtii oman roolinsa mukaisesti työhön liittyvästä tiedonkulusta työyhteisössä ja pystyy siihen tarvittaessa myös toisella kotimaisella tai vieraalla kielellä.

Kestävällä tavalla toimiminen maatalousalan työtehtävässä

Opiskelija

- toimii tehtävässään taloudellisesti ja asiakaslähtöisesti
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista toimintaa ja työhyvinvointia
- toimii työyhteisössä yhteistyöhakuisesti työyhteisön ohjeita arvostaen ja tuo omat mielipiteensä rakentavasti esille
- toimii tarvittaessa monikulttuurisissa työyhteisöissä kunnioittaen moninaisuutta
- noudattaa annettuja työaikoja ja neuvottelee poikkeamista
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- huolehtii työtilojen ja työympäristön siisteydestä, turvallisuudesta ja toimintakuntoisuudesta
- käyttää työssään tarkoituksenmukaisia suojaimia ja suojavaatetusta ja noudattaa työturvallisuusohjeita
- toimii vastuullisesti
- huomioi työssään työtehtävää säätelevät voimassa olevat säädökset ja sopimukset
- ylläpitää osaamistaan, etsii uutta tietoa ja soveltaa tietoa käytäntöön
- hyödyntää digitaalisuutta toiminnassaan
- hakee tietoa sekä seuraa alansa kehitystä ja yhteistyömahdollisuuksia
- minimoi jätteen syntyä sekä lajittelee, säilyttää ja kierrättää jätemateriaalia kiertotaloutta edistäen.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä. Osaaminen osoitetaan tarkasti rajatussa työtehtävässä, joka on osa yrityksen toimintakokonaisuutta tai työprosessia (esim. seosrehun valmistus, lypsytyö, sadonkorjuuketjun yksi työvaihe, kerintätyö). Valittuun työtehtävään liittyvä osaaminen ei saa olla osa opiskelijan mahdollisesti suorittamia muita tutkinnon osia. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.16. Maaseutumatkailussa toimiminen, 15 osp (106797)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Asiakaspalvelu maaseutumatkailuyrityksessä

Opiskelija

- valmistautuu maaseutumatkailuyrityksen asiakaspalvelutilanteisiin
- vastaanottaa asiakkaita, selvittää kotimaisten ja kansainvälisten tai eri kulttuuritaustaisten asiakkaiden tarpeita ja palvelee heitä
- hoitaa palvelutilanteen tutkintokielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä ja auttaa palvelutilanteessa asiakkaan eteenpäin yhdellä muulla kielellä
- toimii maaseutumatkailuyrityksen liikeidean ja palvelumallin mukaan
- hallitsee hygieniapassin suorittamiseen vaadittavat valmiudet, mikäli palvelu liittyy elintarvikkeisiin
- esittelee paikallisten yritysten tuottamia keskeisimpiä matkailu- ja majoitustuotteita ja palveluja asiakkaille
- hyödyntää työssään yrityksen yhteistyökumppaneiden palvelutarjontaa
- hyödyntää digitaalisuutta asiakaspalvelutyössään
- toimii hyvien käyttäytymistapojen mukaisesti
- toimii luontevasti erilaisten asiakkaiden kanssa
- noudattaa asiakaspalvelutyöhön liittyviä säädöksiä
- noudattaa annettuja hygieniamääräyksiä ja omavalvontaa
- tekee asiakaspalvelutilanteeseen tarvittavia jälkitoimenpiteitä
- huomioi työssään seuraavan työvuoron ja välittää tarvittavat tiedot eteenpäin
- tiedustelee ja ottaa vastaan palautetta.

Maaseutumatkailuyrityksen erilaisissa työtehtävissä toimiminen

Opiskelija

- suunnittelee työryhmässä myynti- ja markkinointimateriaalia ja markkinointiin soveltuvia jakelukanavia
- kunnostaa ja huoltaa maaseutumatkailuyrityksen toimintaympäristöä ja valmistautuu maaseutumatkailuun liittyvän tuotteen tai palvelun toteuttamiseen
- osallistuu tuotteen tai palvelun toteuttamiseen oman roolinsa ja vahvuuksiensa mukaisesti
- noudattaa tuotteen tai palvelun toteuttamiseen liittyvää lainsäädäntöä, omavalvonta- ja laatujärjestelmiä sekä yrityksen toimintamallia
- tekee yhteistyötä muiden tuote- ja palvelukokonaisuudessa toimivien kanssa oman roolinsa mukaisesti
- hankkii, vastaanottaa ja hyödyntää palautetta toiminnassaan.

Kestävällä tavalla toimiminen maaseutumatkailuyrityksessä

Opiskelija

- huolehtii asiakasturvallisuudesta ja kantaa vastuuta omasta ja omalta osaltaan myös työyhteisön turvallisuudesta ja työssäjaksamisesta
- toimii joustavasti ja yhteistyökykyisesti
- noudattaa vaitiolovelvollisuutta ja tietosuojaa suhteessa asiakkaisiin ja yritykseen
- huomioi työssään kestävän kehityksen periaatteet
- toimii ympäristövastuullisesti ja kiertotaloutta edistäen
- pohtii ympäristövastuullisuuden ja kiertotalouden tuomia mahdollisuuksia yrityksen toiminnan kehittämisessä ja markkinoinnissa
- tiedostaa viestintävastuullisuuden merkityksen maaseutumatkailuyrityksen toiminnassa

- pohtii paikallisuuden ja maaseudun muiden luontaisten edellytysten ja voimavarojen merkitystä yrityksen toiminnan kehittämisessä ja asiakkaiden hyvinvoinnin, osallisuuden ja luontosuhteen parantamisessa
- tiedostaa alan verkostojen merkityksen yrityksen toiminnan kehittämisessä
- huolehtii omalta osaltaan yrityksen toimintaympäristön siisteydestä, puhtaudesta ja viihtyisyydestä
- tiedostaa ympäristön visuaalisuuden ja esteettisyyden merkityksen markkinoinnissa ja asiakastytyvyydessä
- tiedostaa erilaisten asiakasryhmien tarpeet ja esteettömyyden merkityksen
- ymmärtää digitaalisuuden merkityksen yrityksen markkinoinnissa ja asiakkaiden palvelussa.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä maaseutumatkailuyrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.17. Maatalousalan tuotantotilojen automaation käyttäminen, 10 osp (106798)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Tuotantotilojen automaatioon liittyvien ohjausjärjestelmien käyttäminen ja hyödyntäminen
Opiskelija

- hyödyntää ohjausjärjestelmistä saatavaa tietoa töidensä suunnittelussa ja tekemisessä
- seuraa ja ohjelmoi ohjausjärjestelmiä ennakoivasti ja suunnitelmallisesti edistään tuotannolle asetettuja tavoitteita
- reagoi ohjausjärjestelmistä tuleviin ilmoituksiin oikealla ja työnkuvaansa kuuluvalla tavalla
- hyödyntää tarvittaessa asiantuntijaa järjestelmien ilmoittamien vikojen tai häiriöiden tunnistamisessa, paikantamisessa ja korjaamisessa.

Tuotantotilojen automaation käyttäminen

Opiskelija

- käyttää maatalousalan tuotantoon ja tuotantotiloihin liittyvää automaatiota
- seuraa ja säätää automaation toimintaa tuotannolle asetettujen tavoitteiden mukaan
- seuraa automaatiotekniikan käyttökuntoisuutta ja käyttöön liittyvää turvallisuutta ja tekee päivittäiset ja viikoittaiset huollot käyttö- ja huolto-ohjeiden mukaisesti
- noudattaa työssään hyvää hygieniää turvaten tuotannon ja tuotteiden laadun tavoitteet.

Turvallinen ja vastuullinen toiminta

Opiskelija

- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- käyttää työn edellyttämiä suojaimia ja suojavarusteita
- toimii työskennellessään taloudellisesti
- pitää työympäristön siistinä edistään turvallisuutta ja työn sujuvuutta
- tekee työhön liittyvät alan lainsäädännön edellyttämät sekä työpaikan käytäntöjen mukaiset dokumentoinnit
- toimii laatutavoitteiden edellyttämällä tavalla ja käyttää tuotantoon liittyvän ohjausjärjestelmien tuottamia tietoja toimintansa kehittämiseen
- huolehtii vastuullisesti omalta osaltaan tiedonkulusta työyhteisössä
- huomioi työssään toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä maatalousalan tuotantotilojen automaatioon liittyvissä käytännön työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.18. Maatalous- ja maarakennuskoneiden hyödyntäminen, 20 osp (106821)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Maatalous- ja maarakennuskonetöiden suunnittelu ja toteutus

Opiskelija

- laatii koneellistamissuunnitelman
- suunnittelee ja toteuttaa koneurakointipalvelun työtehtäviä
- tekee työpaikan toimintatapojen mukaan koneyhteistyötä muiden palvelun tarjoajien kanssa
- osallistuu konepalvelujen markkinointiin oman roolinsa mukaan
- työskentelee asiakaslähtöisesti tehden asiakkaan kanssa sovitut tehtävät
- noudattaa työtehtäviin liittyviä viranomaismääräyksiä ja sopimuksia
- tekee maataloustuotantoon, viljelyyn – tai sadonkorjuuseen liittyviä töitä
- tekee maanrakennustöitä kaivurilla, pyöräkuormaajalla tai traktorin ja työkoneen yhdistelmillä
- tekee ympäristön- ja kiinteistönhoitotöitä maatalous- ja maanrakennuskoneita hyödyntäen
- hyödyntää digitaalisuutta ja automaatiota koneurakoinnissa
- hyödyntää koneiden rakenteen ja toimintaperiaatteiden tuntemusta työssään
- seuraa koneiden toimintaa ja tunnistaa ongelmakohtat
- määrittää koneiden huolto- ja korjaustarpeen
- tekee koneiden huolto- ja korjaustöitä
- ratkaisee tavanomaiset huolto- ja korjaustyössä esiin tulevat ongelmat
- tekee koneiden korjauksiin liittyviä metallitöitä.

Kestävällä tavalla toimiminen maatalous- ja maarakennuskonetöissä

Opiskelija

- ottaa työskentelyssään huomioon tehokkuuden ja taloudellisuuden
- huoltaa koneet säännöllisesti
- käsittelee poltto- ja voiteluaineita työ- ja ympäristöturvallisuuden huomioiden
- huolehtii syntyvistä jätteistä asianmukaisesti ja edistäen kiertotaloutta
- käyttää työn edellyttämiä henkilökohtaisia suojaimia ja suojavaatetusta
- työskentelee ergonomisesti
- huomioi työssään toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- huolehtii työssäjaksamisestaan
- toimii työyhteisössä yhteistyöhakuisesti työyhteisön ohjeita arvostaen ja tuo omat mielipiteensä rakentavasti esille
- toimii joustavasti ja muuttuvissa tilanteissa ratkaisuja etsien
- hakee tietoa alan kehityksestä ja alan toimijoista.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.19. Maatalouskoneiden huoltaminen ja korjaaminen, 10 osp (106800)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Maatalouskoneiden huolto ja korjaus

Opiskelija

- tunnistaa maatalouskoneiden tai -laitteiden huoltotarpeen havainnoimalla ja käyttö- ja huolto-ohjeiden perusteella
- ennakoi huoltotoimenpiteitä
- noudattaa maatalouskoneiden kunnossapitotöissä voimassa olevaa lainsäädäntöä, standardeja ja toimintaympäristön vaatimuksia
- käsittelee ja säilyttää huolto- ja korjaustöissä tarvittavia materiaaleja ja kemikaaleja säädösten ja ohjeiden mukaisesti
- hyödyntää työtehtävissä koneiden huoltotiloja
- käyttää, hoitaa ja säilyttää perus- ja erikoistyövälineitä
- suunnittelee huoltotyön ja tekee kustannusarvion
- huoltaa maataloustuotantoon liittyviä koneita ja laitteita sekä ajoneuvoja huolto-ohjeiden mukaan
- hankkii tarvittaessa varaosia
- tekee tarvittaessa pieniä maatalouskoneiden ja laitteiden korjaustöitä käyttäen valmistajan ohjeita huolto- ja korjaustoiminnasta
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä sekä jätteiden ohjeiden mukaisesta käsittelystä
- varmistaa, että huollettu maatalouskone toimii turvallisesti ja se on huollettu työlle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Metallitöiden tekeminen

Opiskelija

- tekee korjaushitsaus- ja metallirakennetöitä
- huomioi työssään tulitöihin ja maatalouskoneisiin liittyvät turvamääräykset
- tuntee maatalouskoneiden korjauksessa käytettävät materiaalit ja aineet sekä niiden ominaisuudet.

Turvallinen toiminta maatalouskoneiden käyttämiseen ja huoltamiseen liittyvissä tehtävissä toimittaessa

Opiskelija

- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- toimii maatalous- tai korjaamoympäristössä
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista toimintaa ja työhyvinvointia
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- työskentelee ergonomisesti ja turvallisesti asianmukaisia suojaimia käyttäen
- toimii työskennellessään taloudellisesti
- toimii kestävä kehityksen periaatteita noudattaen
- tekee dokumentoinnit digitaalisuutta hyödyntäen
- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään, ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuuskäytännöt ja ylläpitää työkykyä
- hyödyntää digitaalisuutta työssään ja tiedon etsinnässä
- huomioi työssään toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden

- huomioi työssään alan yritysten toimintaan säätelevät voimassa olevat säädökset
- ylläpitää osaamistaan, etsii uutta tietoa lähdekriittisesti ja soveltaa tietoa käytäntöön.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä ja suorittaa tulityökortin. Siltä osin kuin tutkinon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.20. Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito, 15 osp (106801)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidon suunnittelu

Opiskelija

- tunnistaa erilaisia perinnebiotooppeja, maisemanhoitokohteita ja luontotyyppejä
- ymmärtää monimuotoisuuden käsitteen ja sen merkityksen eri yhteyksissä
- pohtii maatalousluonnon monimuotoisuuteen, perinnebiotooppeihin ja geenivarojen säilytykseen liittyviä luonto- ja kulttuuriarvoja
- tunnistaa maatalousluonnon yhteyden muihin ekosysteemeihin
- tunnistaa perinnebiotoopeilla olevia uhanalaisia kasvi- ja eläin/hyönteislajeja
- etsii tietoa luonnon monimuotoisuuteen liittyvistä asiantuntijoista, viranomais- ja yhteistyötahoista ja hankkeista
- etsii tietoa maisemanhoitoon liittyvistä rahoitusmahdollisuuksista, lainsäädännöstä ja käytännöistä
- huomioi kotieläinten merkityksen perinnemaisemien synnyssä ja ylläpitäjänä
- tunnistaa maatalousluonnon, maisemanhoidon ja alkuperäisrotujen erilaisia hyödyntämismahdollisuuksia tulojen lisääjänä
- osallistuu hoitokohteen suunnitelmakartan laatimiseen
- osallistuu hoitosuunnitelman ja kustannusarvion laatimiseen kohteelle.

Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitotyöt

Opiskelija

- tekee kohteen kunnostamis- tai hoitotöitä sopivilla hoitosuunnitelman mukaisilla hoitomenetelmillä
- edistää laiduntamiseen liittyvillä toimenpiteillä luonnon monimuotoisuutta ja perinnebiotooppien elinvoimaisuutta
- noudattaa laiduntavien eläinten lisäruokinnassa ja lisäruokinnan järjestelyissä hoitosuunnitelmaa ja sopimuksen ehtoja
- hoitaa laiduntavia eläimiä eläinsuojelusäädösten ja eläinten lajityypillisen käyttäytymisen huomioiden ja seuraa niiden hyvinvointia suunnitelmallisesti ja säännöllisesti
- rakentaa toimivan hoitosuunnitelman mukaisen laiduntavalle eläinlajille soveltuvan aidan eläinten turvallisuuden huomioiden sekä pitää aidat kunnossa
- kunnostaa tarvittaessa kohteessa esiintyviä rakenteita huomioiden niiden kulttuurihistoriallisen arvon sekä käyttää kunnostustyössä paikallisia tyyppiratkaisuja sekä mahdollisimman paljon alkuperäisiä materiaaleja ja työtapoja
- ottaa työssään huomioon mahdollisten muinaismuistomerkkien säilyttämisen
- kerää kunnostus- ja hoitotyössä syntyvän jätteen pois estäen alueen rehevöitymisen ja karikkeen muodostumisen
- käsittelee kunnostus- ja hoitotyössä syntyvät jätteet kiertotaloutta edistäen
- käyttää kunnostus- ja hoitotoimissa sopivia välineitä, koneita ja laitteita ja huoltaa ne säännöllisesti
- tekee kunnostus- ja hoitotöitä turvallisesti käyttäen asianmukaisia työn edellyttämiä suojaimia
- tekee kunnostus- ja hoitotöistä tarvittavat muistiinpanot
- seuraa hoitosuunnitelmaan asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä osallistumalla maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidon suunnitteluun ja hoitosuunnitelman mukaisiin töihin. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.21. Metsien hyödyntäminen, 15 osp (106802)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Metsänhoitotöiden suunnittelu ja tekeminen

Opiskelija

- käyttää metsäsuunnitelmaa kohteen metsätöiden suunnittelussa
- hyödyntää metsänhoitoon liittyviä sähköisiä palveluita
- tekee metsäsuunnitelman mukaisia metsänhoitotöitä
- käyttää moottori- ja raivaussahaa metsänhoitotöissä
- huolehtii käyttämiensä koneiden ja välineiden perustoimintakunnosta
- huoltaa käyttämiään koneita ja laitteita
- valmistaa mitta- ja laatuvaatimukset täyttäviä puutavaralajeja
- huolehtii puutavaran lähikuljetuksen järjestämisen.

Puutavaran hyödyntäminen

Opiskelija

- selvittää puutavaran käytön mahdollisuudet omassa taloudessaan ja metsäteollisuudessa
- tutustuu puukaupan suunnitteluun ja tekemiseen
- suunnittelee metsien hyödyntämistä huomioiden viranomais määräykset ja -ohjeet
- hyödyntää puukauppaan liittyviä sähköisiä palveluita.

Kestävällä tavalla toimiminen metsänhoito- ja hakkuutöissä

Opiskelija

- huomioi toiminnassaan kestävän metsänhoidon merkityksen ekologiset, sosiaaliset, kulttuurilliset ja taloudelliset näkökulmat
- huomioi toiminnassaan metsänhoidon merkityksen hiilensidonnassa ja ilmastoon vaikuttavana tekijänä
- huomioi työtehtävissään metsäluonnon monimuotoisuuden
- huomioi metsän monikäytön tuomat mahdollisuudet
- minimoi jätteen syntyä sekä lajittelee ja kierrättää jättemateriaalia kiertotaloutta edistäen
- toimii työyhteisössä ja alan toimijoiden kanssa yhteistyöhakuisesti ja tuo omat mielipiteensä rakentavasti esille
- etsii lähdekriittisesti tietoa alan kehityksestä ja alan toimijoista.

Turvallinen työskentely metsänhoitotöissä

Opiskelija

- käyttää työn edellyttämiä henkilökohtaisia turvavarusteita ja suojavaatetusta
- työskentelee ergonomisesti
- edistää toiminnallaan työympäristön turvallisuutta
- huolehtii työssäjaksamisestaan ja työhyvinvoinnistaan.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.22. Peltokasvien tuottaminen, 30 osp (106803)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Peltoviljelyn suunnittelu

Opiskelija

- laatii viljelysuunnitelman
- suunnittelee viljelykierron
- huomioi tuotannon suunnittelussa maan rakenteen, vesitalouden, luonnon monimuotoisuuden ja hiiliviljelyn periaatteet
- noudattaa tilan laatujärjestelmää
- vertailee eri viljelymenetelmiä ja niiden kannattavuutta
- suunnittelee sadon markkinoinnin
- tekee yhteistyötä muiden viljelijöiden ja sidosryhmien kanssa.

Peltokasvien viljelytoimenpiteiden tekeminen

Opiskelija

- muokkaa, lannoittaa, kylvää ja korjaa satoa
- tekee lajikevalinnan ottaen huomioon viljelyolosuhteet
- tunnistaa tärkeimmät kasvitaudit ja tuholaiset sekä rikkakasvit, kuten hukkakauran
- suorittaa ajantasaisen kasvinsuojelulainsäädännön mukaisen tutkimuksen
- valitsee eri tilanteisiin sopivat kasvinsuojelumenetelmät ja torjunta-aineet
- tekee kasvinsuojelutyöt noudattaen kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevaa lainsäädäntöä
- tekee muistiinpanot viljelytoimenpiteistään
- säätää kasvinviljelykoneita
- tekee käyttöönotto- ja säilytys- ja huollot
- ylläpitää rakennusten kuntoa.

Kestävällä tavalla toimiminen peltokasvien viljelyssä

Opiskelija

- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista ja turvallista toimintaa huomioiden työhyvinvoinnin
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- toimii työskennellessään taloudellisesti
- toimii kestävä kehityksen periaatteita noudattaen ja niitä edistäen
- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään, ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- työskentelee ergonomisesti sekä käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuuskäytännöt ja ylläpitää työkykyä
- hyödyntää digitalisaatiota työssään, sen dokumentoinnissa ja tiedon etsinnässä
- pitää huolta työympäristön siisteydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä
- ottaa työssään huomioon alaa säätelevät voimassa olevat säädökset
- ylläpitää osaamistaan, etsii uutta tietoa lähdekriittisesti ja soveltaa tietoa käytäntöön.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä ja suorittamalla kasvinsuojelulain mukaisen tutkinnon. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.23. Rakentaminen maaseutu ympäristössä, 15 osp (106804)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Rakennushankkeen suunnittelu

Opiskelija

- vertailee erilaisia tapoja toteuttaa rakennushanke kustannustehokkaasti
- huomioi rakennushankkeen suunnittelussa rakennuksen elinkaaren ja kiertotalouden
- hakee tietoa alan toimijoista ja verkostoista rakennushankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa
- noudattaa toteutuksessa rakentamiseen liittyviä suunnitelmia, lainsäädäntöä, sopimuksia ja vastuita
- noudattaa hyviä ja kestäviä rakentamistapoja
- tekee tarvike- ja työmenekkilaskelmia
- suunnittelee ja toteuttaa rakennushankkeen huomioiden kokonaisuuteen vaikuttavia tekijöitä
- tulkitsee rakennuksen pääpiirustuksia
- tutustuu asuinkuntansa sähköiseen luvanhakujärjestelmään ja ohjeisiin
- hyödyntää digitaalisuutta rakennushankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Rakennustöiden tekeminen

Opiskelija

- tulkitsee rakennuspiirustuksia
- tekee rakennustöitä
- valitsee ja käyttää tarkoituksenmukaisia rakennusmateriaaleja
- käyttää tavallisimpia rakentajan työmaakoneita ja laitteita sekä käsityö- ja mittausvälineitä
- huolehtii asianmukaisesti työvälineistä ja työympäristön järjestyksestä sekä siistiä työympäristön
- toimii avoimesti, rehellisesti ja vastuuntuntoisesti tehdessään annettuja työtehtäviä.

Kestävällä tavalla toimiminen rakennustöissä

Opiskelija

- käyttää työn edellyttämiä henkilökohtaisia suojaimia ja suojavaatetusta
- työskentelee ergonomisesti ja kartoittaa työn riski- ja kuormitustekijöitä
- toimii kiertotalouden säännöillä hidastaen materiaalin kiertoa valinnoillaan
- ottaa huomioon maaseuturakentamiseen liittyviä kulttuurisia, esteettisiä, perinne- ja ympäristöarvoja
- hyödyntää olemassa olevaa rakennuskantaa rakennushankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa
- lajittelee, varastoi ja kierrättää tai hyödyntää rakennusjätteet kiertotaloutta edistäen
- toimii työyhteisössä yhteistyöhakuisesti työyhteisön ohjeita arvostaen ja tuo omat mielipiteensä rakentavasti esille.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.24. Raskaskoneiden huoltaminen ja korjaaminen, 20 osp (106805)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Maa-, metsä-, maarakennus- ja logistiikka-alan huolto-, kunnossapito- ja korjauspalveluiden tekeminen

Opiskelija

- hyödyntää vianetsintäohjelmista saatavaa tietoa töidensä suunnittelussa ja tekemisessä
- käyttää koneita vian etsinnän helpottamiseksi ja tehtyjen säätöjen varmistamiseksi
- hyödyntää työssään tietoaan moottoritekniikan, voimansiirron, hydraulikan, sähkötekniikan ja pneumatiikan toimintaperiaatteista ja mittaustavoista
- hyödyntää työssään tietoaan mekaanisten laitteiden toimintatavoista, rakenteista sekä purkamisen ja kokoonpanon periaatteista
- hyödyntää käyttö-, huolto- ja korjausohjeita
- etsii tietoa eri lähteistä digitaalisuutta hyödyntäen
- tulkitsee konepiirustuksia ja kytkentäkaavioita
- hyödyntää työssään tietoaan polttoaineista, voiteluaineista ja muista nesteistä
- hyödyntää työssään tietoaan korjaustöissä käytettävistä metalleista ja muista materiaaleista, ja ottaa huomioon niiden käsittelytavat ja korjauksiin liittyvät ohjeet ja lainsäädännön
- huoltaa ja korjaa raskaskoneita.

Turvallinen ja vastuullinen toiminta

Opiskelija

- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- käyttää tarvittavia työn edellyttämiä suojaimia ja suojavarusteita
- työskentelee taloudellisesti
- pitää työympäristön siistinä edistäen turvallisuutta ja työn sujuvuutta
- tekee työhön liittyvät alan lainsäädännön edellyttämät sekä työpaikan käytäntöjen mukaiset dokumentoinnit
- toimii laatutavoitteiden edellyttämällä tavalla ja käyttää tuotantoon liittyvän ohjausjärjestelmän tuottamia tietoja toimintansa kehittämiseen
- huolehtii vastuullisesti omalta osaltaan tiedonkulusta työyhteisössä
- huomioi työssään toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- toimii tulitöistä annettujen turvallisuusmääräysten mukaisesti
- toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.25. Rehukasvien tuottaminen, 15 osp (106806)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Rehuntuotannon suunnittelu

Opiskelija

- suunnittelee kasvintuotannon viljelykierron ja tuotantoprosessit
- optimoi ravinteiden käytön rehuntuotannon suunnittelussa
- hyödyntää tilan tuotannosta saatavia tietoja rehuntuotannon suunnittelussa
- suunnittelee viljelykierron
- tekee kasvilaji- ja -lajikevalinnat ottaen huomioon viljelyolosuhteet ja tilan tarpeet ja tavoitteet
- huomioi tuotannon suunnittelussa maan rakenteen, vesitalouden, luonnon monimuotoisuuden ja hiiliviljelyn periaatteet
- noudattaa voimassa olevia tukiehtoja ja tuotantosopimuksia sekä tilan laatujärjestelmää
- vertailee eri viljely-, sadonkäsittely- ja varastointimenetelmiä ja niiden kannattavuutta
- noudattaa rehualalla alkutuotannon toimintaa koskevaa lainsäädäntöä.

Rehukasvien viljely- ja sadonkorjuutöiden tekeminen

Opiskelija

- muokkaa, lannoittaa, kylvää ja korjaa satoa
- hyödyntää tekemiään havaintoja kasvustoista ja olosuhteista viljely- ja sadonkorjuutöiden ajoittamisessa ja tekemisessä
- suorittaa ajantasaisen kasvinsuojelulainsäädännön mukaisen tutkimuksen
- valitsee eri tilanteisiin sopivat kasvinsuojelumenetelmät ja -aineet
- tekee kasvinsuojelutyöt noudattaen kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevaa lainsäädäntöä
- tekee muistiinpanot viljelytoimenpiteistään
- ajoittaa sadonkorjuun tavoiteltavan tuotantovaikutuksen ja säilönnän onnistumisen suhteen oikein
- tekee sadon varastointi- ja käsittelytöitä varmistaen hyvän hygieenisen ja säilönnällisen laadun
- säätää kasvinviljelykoneita
- tekee kasvinviljelykoneiden käyttöönotto- ja säilytyshuoltoja sekä huoltaa tarvittaessa rakennuksia ja varastoja.

Kestävällä tavalla toimiminen rehukasvien tuottamisessa

Opiskelija

- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista ja turvallista toimintaa huomioiden työhyvinvoinnin
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- toimii työskennellessään taloudellisesti
- toimii kestävän kehityksen periaatteita noudattaen ja niitä edistäen
- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään, ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- työskentelee ergonomisesti sekä käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä
- hyödyntää digitalisaatiota työssään ja tiedon etsinnässä
- pitää huolta työympäristön siisteydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä
- ottaa työssään huomioon alan yritysten toimintaan säätelevät voimassa olevat säädökset
- tekee dokumentoinnit digitalisaatiota hyödyntäen
- ylläpitää osaamistaan, etsii uutta tietoa lähdekriittisesti ja soveltaa tietoa käytäntöön.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä ja suorittamalla kasvinsuojelulain mukaisen tutkinnon. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.26. Traktori- ja työkoneautomaation käyttäminen, 15 osp (106807)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Traktori- ja työkoneautomaation käyttäminen ja hyödyntäminen

Opiskelija

- tuntee erilaiset traktori- ja työkoneautomaation hyödyntämisen mahdollisuudet erilaisissa työtehtävissä
- käyttää traktori- ja työkoneautomaatiota huomioiden niiden avulla saatavat ekologiset ja taloudelliset hyödyt
- asentaa ja ohjelmoi traktori- ja työkoneautomaation laitteistoja ja järjestelmiä työlle ja tuotannolle asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- käyttää traktori- ja työkoneautomaatiota viljelytöissä tai muissa käytännön työtehtävissä
- reagoi ohjausjärjestelmästä tulevaan tietoon oikealla ja tuotannonalaansa kuuluvalla tavalla
- hyödyntää automaatiosta tulevaa tietoa tuotannon ja työn suunnittelussa
- hyödyntää tarvittaessa asiantuntijaa järjestelmän ilmoittaman vian tai häiriön tunnistamisessa, paikantamisessa ja korjaamisessa,

Korjaustarpeen määrittäminen

Opiskelija

- hyödyntää työssään sähkön, hydraulikan ja pneumatiikan toimintaperiaatteiden tuntemusta työkoneissa
- tulkitsee sähkö-, hydraulikka- ja pneumatiikkakaavioita
- paikallistaa laitteistojen viat ja ratkaisee häiriötilanteet
- hyödyntää työssään komponenttien toiminnan tuntemusta
- etsii tiedot tarvittavista koneen teknisistä ominaisuuksista
- käyttää korjaustarpeen määrittämisessä valmistajan ohjeita huolto- ja korjaustoimintaan
- tekee koekäytön korjaustarpeen määrittämiseksi
- paikallistaa korjaustarpeen hyödyntäen diagnostiikkavälineitä sekä -ohjelmistoja
- tekee diagnosoinnin pohjalta arvion huolto- ja korjaustarpeesta sekä tarvittavista varaosista
- määrittää huolto- ja korjauskustannukset kustannusarvioineen.

Korjaus ja huolto

Opiskelija

- asentaa ajo-opastuksen ja paikannusjärjestelmien laitteistot tehden tarvittavat järjestelmien ohjelmoinnit
- asentaa automaattiohjauksen käyttövalmiuteen tehden tarvittavat järjestelmien ohjelmoinnit
- hyödyntää työssään ymmärrystään satelliittiohjausjärjestelmien toimintaperiaatteista
- ohjelmoi ja käyttää vaihteisto-, ohjaus- ja päisteautomaatiota traktorissa.

Turvallinen ja vastuullinen toiminta

Opiskelija

- neuvoo tarvittaessa muita käyttäjiä ymmärrettävästi ja selkeästi laitevalmistajan käyttö-, huolto- ja säätötoimissa
- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- noudattaa alaa sääteleviä säädöksiä ja -määräyksiä
- varmistaa ennen työn aloitusta, että hänellä on työssä tarvittavat luvat ja pätevyydet
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- käyttää tarvittavia työn edellyttämiä suojaamia ja suojavarusteita

- työskentelee taloudellisesti
- pitää työympäristön siistinä edistään turvallisuutta ja työn sujuvuutta
- käsittelee työssä tarvittavia kemikaaleja, materiaaleja ja jätteitä ohjeiden mukaisesti ja turvallisesti
- tekee työhön liittyvät alan lainsäädännön edellyttämät sekä työpaikan käytäntöjen mukaiset dokumentoinnit
- toimii laatutavoitteiden edellyttämällä tavalla ja käyttää tuotantoon liittyvän ohjausjärjestelmän tuottamia tietoja toimintansa kehittämiseen
- huolehtii vastuullisesti omalta osaltaan tiedonkulusta työyhteisössä
- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.27. Turkiseläinten nahkonta, 15 osp (106808)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Nahkottavien eläinten valinta ja lopettaminen

Opiskelija

- suunnittelee tilan nahkontakauden toimintaa ja töitä
- valitsee nahkottavia eläimiä tavanomaisten kypsän turkin tunnusmerkkien perusteella
- lopettaa eläimiä määräysten mukaisesti käsitellen eläimiä asiallisesti välttäen käsittelyssä tuottamasta eläimelle kärsimystä, kipua ja tuskaa
- toimii eläinsuojelulainsäädännön ja yleisten eettisten periaatteiden mukaisesti
- hallitsee lopetusasetuksen (EY 1099/2009) mukaisen kelpoisuustodistuksen suorittamiseen vaadittavat valmiudet.

Lopetettujen eläinten ja nahkojen käsitteleminen

Opiskelija

- käsittelee lopetettuja eläimiä turkin puhtautta vaalien ja siten, että ruho jäähtyy nopeasti
- nylkee eläimiä
- kaapii nahkoja
- rummuttaa ja taanaa nahkoja
- hoitaa nahkojen kuivatuksen ja jälkikäsittelyn
- huomioi työssään nahkonnan vaikutuksia nahkonnan laatuun ja kiinnittää huomiota nahkontavirheisiin
- arvioi tärkeimpien nahkontavirheiden vaikutusta nahkahintaan
- määrittelee nahkontatyön kustannuksia ja niiden merkitystä kannattavuuteen.

Koneiden, työvälineiden ja laitteiden käyttäminen

Opiskelija

- käyttää tavanomaisia nahkontakoneita ja laitteita turvallisesti ja energiaa säästäen
- huolehtii töissä käytettävien laitteiden ja koneiden käyttökunnossa säilymisestä.

Turvallinen toiminta turkiseläinten nahkontaan liittyvissä tehtävissä

Opiskelija

- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista toimintaa ja työhyvinvointia
- ottaa työssään huomioon alan yritysten toimintaa säätelevät voimassa olevat säädökset
- työskentelee taloudellisesti
- noudattaa kestävä kehityksen periaatteita
- huolehtii työympäristön siisteydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- työskentelee ergonomisesti sekä käyttää henkilökohtaisia suojaimia ja ylläpitää työkykyä

- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään, ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- ylläpitää osaamistaan, etsii uutta tietoa lähdekriittisesti ja soveltaa tietoa käytäntöön.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä keskeisiä nahkontatöitä tilalla tai nahkontakeskuksessa. Mikäli opiskelija haluaa saada lopetusasetuksen (EY 1099/2009) mukaisen kelpoisuuden eläinten lopettamiseen, ammattitaito osoitetaan käytännön työtehtävissä lopettamalla vähintään kaksi eläintä valitusta eläinlajista. Lopetusasetuksen (EY 1099/2009) mukainen kelpoisuus eläinten lopettamiseen on eläinlajikohtainen. Ammattitaito on osoitettava erikseen kaikille eläinlajeille, joille halutaan saada lopetusasetuksen mukainen kelpoisuus. Todistuksen lisätietoihin merkitään, millä eläinlajilla tai eläinlajeilla lopetusasetuksen mukainen

kelpoisuus saavutetaan. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.28. Turkiseläinten jalostaminen, 25 osp (106809)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- hyödyntää tietojaan perinnöllisyydestä ja jalostuksen perusasioista eläinten valinnassa
- ottaa työssään huomioon turkiseläinjalostuksen keskeisimpiä periaatteita
- hyödyntää tietojaan risteytyssäännöistä tavanomaisten väriyypien jalostuksessa
- huomioi terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen jalostustyössään
- arvioi ja tunnistaa jalostustyön aiheuttamia riskejä eläinten terveydelle ja hyvinvoinnille
- huomioi tilakohtaiset jalostustavoitteet
- noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä ja eettisiä periaatteita
- hyödyntää digitaalisuutta jalostustyön tukena
- ottaa huomioon siitoseläinkirjanpidon vuosikierron ja sen antamaa jalostusinformaatiota
- tekee jalostustyön vaatimia suunnitelmia ja dokumentointeja
- laskee pentutuloksen ja laadun vaikutuksen kannattavuuteen
- tekee jalostustyötä yrityksen kannattavuutta edistäen
- suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan oman työnsä ja tekee työvaiheet huolellisesti oikeassa järjestyksessä
- tunnistaa tavanomaiset perinnölliset sairaudet ja toimii jalostustyössä niiden ehkäisemiseksi sekä ottaa huomioon jalostustyön eettiset kysymykset
- ottaa huomioon tavanomaisia nahkojen lajitteluperusteita ja käyttää termistöä
- arvioi ja valitsee siitoseläimiä siitoseläinvalintakriteerien mukaisesti
- käsittelee turkiseläimiä jalostustyössään asiallisesti ja rauhallisesti välttäen kärsimyksen, kivun ja tuskan tuottamista eläimelle
- suunnittelee paritus- ja siemennysvaihtoehtoja
- arvioi siitoseläinhankintojen tarpeen
- tulkitsee laatutilaston antamaa informaatiota ja hyödyntää sitä jalostustyössä
- ymmärtää jalostustyön pitkäjänteisenä prosessina
- seuraa ja arvioi tehtyjen jalostusvalintojen tuloksia
- käyttää työn edellyttämiä henkilökohtaisia suojaimia ja toimintakykyä auttavia välineitä, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä
- työskentelee vastuullisesti yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti
- edistää kestävä kehityksen toimintatapoja
- ottaa työskentelyssään huomioon eläinten lajityypillisen käyttäytymisen ja hyvinvoinnin tavallisimmissa töissä, kuten eläinten käsittelyssä, siirtelyssä ja muissa hoitotöissä
- huolehtii työtehtäväänsä liittyvistä jätteiden jatkokäsittelystä tai hävittämisestä ohjeiden mukaan.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.29. Turkiseläinten rehustus osana tuotantoprosessia, 10 osp (106810)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Eläinten ravinnontarpeen arvioiminen tuotannon eri vaiheissa

Opiskelija

- hyödyntää työssään tietoaan eri ravintoaineista ja niiden merkityksestä tuotannon eri vaiheissa
- arvioi eläinten kuntoa
- tulkitsee turkiseläinten ruokintasuosituksiin liittyvää keskeistä tietoa tuotannon eri vaiheissa.

Rehun laadun ja koostumuksen arvioiminen

Opiskelija

- tulkitsee rehuanalyysin keskeisintä tietoa eri tuotantokausilla
- tuntee keskeiset rehuraaka-aineet ja perusrehuvalioiden koostumuksen
- hallitsee rehuvaliosuunnittelun perusteet
- arvioi rehukustannukset nahkayksikköä kohti
- seuraa rehun laatua, koostumusta ja ruokintahygieniaa
- huolehtii rehujen asianmukaisesta säilytyksestä ja rehuhygienian ylläpidosta
- arvioi eläinten ruokahalun ja lannan koostumuksen perusteella eläinten hyvinvointia.

Turvallinen toiminta turkiseläinten rehun säilyttämiseen ja laadun valvontaan liittyvissä tehtävissä

Opiskelija

- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista toimintaa ja työhyvinvointia
- ottaa työssään huomioon alan yritysten toimintaa säätelevät voimassa olevat säädökset
- työskentelee taloudellisesti
- toimii kestävän kehityksen periaatteita noudattaen
- pitää huolta työympäristön siisteydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- työskentelee ergonomisesti sekä käyttää henkilökohtaisia suojaimeja ja ylläpitää työkykyä
- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään, ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- hyödyntää digitaalisuutta työssään ja tiedon etsinnässä
- ylläpitää osaamistaan, etsii uutta tietoa lähdekriittisesti ja soveltaa tietoa käytäntöön.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä turkiseläntilalla tai tutkimuslaitoksessa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.30. Turkiseläinten tilasiemennys, 25 osp (106811)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Laadukas ja turvallinen työskentely

Opiskelija

- suunnittelee oman työnsä ja tekee työvaiheet huolellisesti oikeassa järjestyksessä
- toimii voimassa olevan lainsäädännön ja määräysten mukaan eettisiä periaatteita noudattaen ja eläinten hyvinvointia vaalien
- noudattaa työskentelyssään keinosiemennykseen liittyviä keskeisiä määräyksiä ja lainsäädäntöä
- ottaa huomioon eläinsuojelulliset lähtökohdat
- ottaa huomioon eläimen hyvinvoinnin vaikutukset hedelmällisyyteen
- toimii asetettujen tavoitteiden mukaisesti huomioiden laadukkaan lopputuloksen
- toimii rauhallisesti siemennesteen keräämisessä ja siemennystyössä
- työskentelee vastuullisesti yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti
- kirjaa siemennykset ylös asianmukaisesti ja tekee tarvittaessa muita työn vaatimia dokumentointeja
- käyttää työn edellyttämiä henkilökohtaisia suojaimia ja toimintakykyä auttavia välineitä, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä
- edistää kestävä kehityksen toimintatapoja
- ottaa työskentelyssään huomioon eläinten lajityypillisen ja yksilöllisen käyttäytymisen
- huolehtii työtehtäväänsä liittyvistä jätteiden jatkokäsittelystä tai hävittämisestä ohjeiden mukaan
- valitsee puhdistusaineen painottaen ympäristöystävällisyyttä.

Työvälineistä ja työympäristön siisteydestä huolehtiminen

Opiskelija

- huolehtii siemennyksessä tarvittavien välineiden toimivuudesta, puhtaudesta, riittävydestä ja säilytyksestä ohjeiden mukaan
- käyttää tarkoituksenmukaisia siemennysvälineitä
- huolehtii välineiden toimintakunnosta
- pesee ja steriloi käyttämänsä välineet jokaisen siemennyksen jälkeen
- säilyttää siemennysvälineet ja suojavausteet siistissä ja asianmukaisessa paikassa
- huolehtii henkilökohtaisen suojavaatetuksen ja käsien puhtaudesta
- noudattaa hyvää hygieniää
- ylläpitää toimitilojen puhtautta ja siisteyttä.

Oikean siemennysajankohdan määrittäminen

Opiskelija

- määrittää siemennysajankohdan oikea-aikaisesti suhteessa eläimen kuntoon, eläinlajiin, ikään ja rotuun
- määrittää kiiman ulkoisia merkkejä
- käyttää tarvittaessa asiantuntevasti kiiman tunnistamiseen käytössä olevia mittareita ja apuvälineitä
- määrittää oikean siemennysajankohdan tiinehtymisen saavuttamiseksi
- tulkitsee eläinten hedelmällisyysindeksejä
- tunnistaa hedelmällisyyteen ja kiimaan liittyvät poikkeavuudet ja tarvittaessa käyttää asiantuntija-apua
- käsittelee eläimiä rauhallisesti, varmaotteisesti ja yksilöllisesti kärsimystä, kipua ja tuskaa aiheuttamatta.

Siemennesteen kerääminen ja käsittely

Opiskelija

- ottaa urokselta siemennestettä teknisesti oikein, hyvää työturvallisuutta ja ergonomiää noudattaen
- ottaa urokselta siemennestettä käsitellen urosta rauhallisesti, varmaotteisesti ja yksilöllisesti

- ottaa siemennestettä tarvittavan määrän
- käsittelee keräämäänsä siemennestettä oikealla tekniikalla sen elävyyden turvaamiseksi
- arvioi siemennesteen sopivuuden siemennykseen
- laimentaa ja säilyttää siemennesteen sen elävyyden turvaten.

Siementäminen

Opiskelija

- arvioi naaran kiimaa ja siemennyskelpoisuutta
- keinosiementää ketun ja suomensupin eläinsuojelulain vaatimukset huomioiden
- siementää kiimassa olevan siemennyskelpoisen eläimen kohdunsisäisellä menetelmällä noudattaen ohjeita kaikissa vaiheissa
- siementää eläimen teknisesti ja eläimen hyvinvoinnin kannalta oikein sekä hyvää hygieniää, työturvallisuutta ja ergonomiää noudattaen.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä keräämällä siemennestettä ja siementämällä vähintään yhden ketun tai supikoiran. Tutkinnon osa antaa kelpoisuuden kettujen tai supikoirien kotilasiemennykseen. Kelpoisuus on eläinlajikohtainen. Ammattitaito on osoitettava erikseen sille eläinlajille, jolle halutaan saada kelpoisuus. Todistuksen lisätietoihin merkitään, millä eläinlajilla tai eläinlajeilla kelpoisuus saavutetaan. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.31. Turkisnahkojen lajittelu ja markkinointi, 10 osp (106812)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Tuotteiden myyntiväylien ja -tapojen tuntemus

Opiskelija

- hyödyntää työssään tuntemustaan turkisnahkojen markkinointiin liittyvistä keskeisistä organisaatioista ja toimijoista
- tuntee nahkojen vaiheet tilalta ostajalle
- ymmärtää, kuinka nahkojen myynti tapahtuu ja miten myyntiorganisaatiot toimivat
- tuntee huutokauppatoiminnan perusteet
- huomioi työssään sertifiointin ja hyvinvointimittariston merkityksen nahkojen markkinoinnissa
- noudattaa toiminnassaan voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Nahkojen lajitteluun osallistuminen

Opiskelija

- lajittelee turkisnahkoja
- ymmärtää, mistä tuotteiden laatu muodostuu, ja oman toimintansa vaikutuksen tuotteiden laatuun
- tekee työt oikein ajoitettuna
- huomioi työssään käytännön laatulajittelun
- huomioi työssään viallisten nahkojen lajitteluperusteet
- huomioi työssään loppulajittelun perusteet.

Työympäristön siisteydestä huolehtiminen

Opiskelija

- huolehtii toimintaympäristön puhtaudesta ja siisteydestä
- työskentelee turvallisesti käyttäen työhön sopivia koneita, laitteita ja työvälineitä
- huolehtii käytettävien laitteiden ja koneiden käyttökunnossa säilymisestä
- minimoi jätteen syntyä sekä lajittelee ja kierrättää jättemateriaalia kiertotaloutta edistäen.

Turvallinen ja eettinen toiminta turkisnahkojen käsittelyyn ja markkinointiin liittyvissä tehtävissä

Opiskelija

- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- noudattaa sertifiointivaatimuksia

- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- työskentelee taloudellisesti
- toimii kestävän kehityksen periaatteita noudattaen
- työskentelee huomioiden työergonomian ja valitsee oikeat työvälineet
- käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä
- tekee lakisääteiset dokumentoinnit digitaalisuutta hyödyntäen
- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- ottaa työssään huomioon alan yritysten toimintaa säätelevät voimassa olevat säädökset
- seuraa alan kehitystä ja pystyy viestimään ammatistaan rakentavasti sekä asiakkaille että mediassa
- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään, ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- ylläpitää osaamistaan, etsii uutta tietoa ja soveltaa tietoa käytäntöön.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä osallistumalla nahkojen lajitteluun ja markkinointiin. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.32. Tutkimustoiminnassa avustaminen luonnonvara-alalla, 10 osp (106813)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Alan tutkimustoiminnan seuraaminen

Opiskelija

- seuraa alansa kehitystä ja tutkimustoimintaa
- tuntee alan tutkimus- ja hanketoimijoita
- tunnistaa omia tai työpaikkansa mahdollisuuksia osallistua alan tutkimustoimintaan.

Tutkimuksessa avustaminen

Opiskelija

- osallistuu tutkimusjärjestelyjen suunnitteluun oman roolinsa mukaisesti
- kertoo omia ja työpaikkansa lähtökohtia ja näkemyksiä tutkimusryhmälle
- suunnittelee omat tehtävänsä tutkimuksen toteuttamisessa yhteistyössä tutkimusryhmän kanssa
- ymmärtää asemansa tutkimusprosessissa ja toimii yhteistyössä tutkimusryhmän kanssa
- tiedottaa työyhteisön muita työntekijöitä ja tarvittaessa mahdollisia asiakkaita tutkimuksesta ja siihen liittyvistä järjestelyistä työpaikalla
- toimii avustajana erilaisissa tutkimukseen liittyvissä tehtävissä
- käyttää tutkimukseen liittyvissä tehtävissä tarvittavia työvälineitä, -koneita, -laitteita ja tekniikoita
- huoltaa tutkimuksessa käytettävät työvälineet, -koneet ja -laitteet ja seuraa niiden käyttökuntoisuutta
- seuraa tutkimukseen liittyvää toimintaa tai tuotantoa ja raportoi poikkeamista tutkimussuunnitelmassa sovitulla tavalla
- kerää ja dokumentoi tutkimusaineistoa tutkimussuunnitelman mukaisesti
- suunnittelee ajankäyttönsä ja sovittaa tutkimukseen liittyvät työt muihin työtehtäviinsä
- toimii yhteistyössä tutkimusryhmän kanssa ja huolehtii omaan vastuualueeseensa liittyvästä tiedonkulusta tutkimuksessa.

Vastuullisuus tutkimustoiminnassa

Opiskelija

- toimii tutkimukseen liittyvissä työtehtävissä vastuullisesti, rehellisesti, huolellisesti ja tarvittavaa tarkkuutta noudattaen
- noudattaa tutkimustyöhön ja alaan liittyviä säädöksiä
- ottaa vastaan palautetta ja kehittää toimintaansa palautteen avulla
- seuraa tutkimuksesta saatavia tuloksia ja kertoo niistä työyhteisölle ja mahdollisille asiakkaille.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä avustamalla tutkimustoiminnassa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.33. Verkkokaupassa toimiminen luonnonvara-alalla, 10 osp (106814)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Verkkokaupan perustaminen

Opiskelija

- selvittää verkkokaupan perustamisen vaiheet ja verkkokauppa-alustan valinnan perusteet
- selvittää verkkokaupan hyödyt ja haasteet yrityksen kannalta
- tunnistaa verkkokaupansa kilpailuvaltit
- suunnittelee verkkokaupan myytävät tuotteet ja kohderyhmän
- valitsee sopivat verkkokaupan maksu- ja toimitus- sekä tilausten käsittelytavat
- selvittää tarvittavat verkkoliiketoimintaan vaadittavat luvat
- selvittää verkkokauppainvestoinnin kustannukset ja rahoituksen
- hyödyntää tarvittaessa asiantuntijoita ja verkostoja verkkokaupan perustamisessa ja toteuttamisessa.

Verkkokauppaympäristön sisällön tuottaminen ja julkaisu

Opiskelija

- koostaa teksti- ja kuvasisältöä verkkokauppaan
- tuottaa kuvia ja videoita verkkokauppaan ja viimeistelee sisällön julkaisuvalmiiksi
- tuottaa kuvaustekstiä tuotteen tai palvelun ominaisuuksista
- ottaa huomioon tekijänoikeudet sisällön tuottamisessa.

Asiakkaiden palvelu verkkokaupassa

Opiskelija

- ohjaa asiakkaita verkkokauppaan hyödyntäen monikanavaista viestintää
- palvelee erilaisia asiakkaita kohderyhmän mukaisesti verkkokauppaympäristössä
- toimii monikanavaisessa asiakaspalveluympäristössä
- hyödyntää myytävän tuote- tai palveluvalikoiman tuntemustaan asiakaspalvelussa ja kertoo tuotteista tai palvelusta.

Työskentely verkkokaupan toimitusketjun eri vaiheissa

Opiskelija

- vastaanottaa tilauksen
- käsittelee tilauksen
- viimeistelee tilauksen ja toimittaa sen asiakkaalle
- selvittää tarvittaessa reklamaatioita ja asiakaspalautuksia
- toimii kuluttajansuojalain sekä alaan liittyvän muun lainsäädännön periaatteiden mukaisesti.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä tuottamalla sisältöä verkkokauppaympäristöön sekä palvelemalla asiakkaita ja toimimalla verkkokauppaympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.34. Huippuosaajana toimiminen, 15 osp (106730)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Osaamisen kehittäminen

Opiskelija

- arvioi omaa osaamistaan sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan perustellen
- laatii itselleen kehittymissuunnitelman niin, että se tukee kasvua alan huippuammattilaiseksi
- kehittää osaamistaan ja työtapojaan saadun palautteen perusteella
- työskentelee muuttuvissa tilanteissa
- työskentelee pitkäjänteisesti työtään kehittäen
- toimii osana tiimiä ja jakaa osaamistaan muille.

Työskentely alan huippuosaamista vaativissa tehtävissä

Opiskelija

- valitsee työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit sekä käyttää niitä muuttuvissa tilanteissa
- kokeilee uusia työmenetelmiä työssään
- hankkii ja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa
- toimii kustannustehokkaasti ja yrityksen tuloksellisuutta edistävasti
- edistää uusien työtapojen ja -menetelmien käyttöä työyhteisössä
- vahvistaa ja luo uusia asiakassuhteita
- noudattaa työssään työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita
- ennakoii riskejä ja ilmoittaa työhön liittyvistä vaaratekijöistä
- varmistaa asiakasturvallisuuden
- työskentelee ergonomisesti ja huolehtii työkyvystään
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä

Laatuvaatimusten huomioiminen

Opiskelija

- asettaa tavoitteensa ja suunnittelee oman työnsä ja aikataulunsa realistiseksi
- työskentelee yrityksen tai organisaation laatuvaatimusten mukaisesti
- havaitsee laatupoikkeamat ja etsii niihin ratkaisuja
- toimii yrityksen tai organisaation kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti

Toimiminen alan verkostoissa

Opiskelija

- viestii asiakkaiden kanssa ja työyhteisössä suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä
- tuntee toimialan keskeiset kansalliset ja kansainväliset verkostot
- hyödyntää verkostojaan työssään

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Arviointi

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä toimimalla vaativissa oman alan työtehtävissä. Osaaminen on mahdollista osoittaa myös kansallisissa ja kansainvälisissä kilpailutilanteissa tai em. kilpailutilanteisiin valmentautumisessa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Ammattitaitovaatimuksista poikkeaminen tai osaamisen arvioinnin mukauttaminen eivät ole mahdollisia tässä tutkinnon osassa.

2.35. Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp (106731)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Yhteyshenkilönä toimiminen

Opiskelija

- perehtyy oman alan tutkintojen perusteisiin ja tunnistaa työtehtävien yhteyden niihin
- perehtyy koulutuksen järjestäjän ja työpaikan väliseen työnjakoon ammatillisen koulutuksen järjestämisessä
- selvittää mahdollisuuksia järjestää koulutusta ja näyttöjä työpaikalla
- tiedottaa ammatillisen koulutuksen järjestämisestä työpaikalla yhdessä koulutuksen järjestäjän kanssa
- toimii vuorovaikutuksessa erilaisten opiskelijoiden ja työntekijöiden kanssa

Ohjaustilanteisiin valmentautuminen

Opiskelija

- perehtyy ohjattavan opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan
- osallistuu osaamisen hankkimisen suunnitteluun työpaikalla
- osallistuu ohjattavan opiskelijan työturvallisuuteen, työpaikan ohjeisiin ja käytäntöihin perehdyttämiseen
- suunnittelee opiskelijan ohjausta ja aikataulua
- seuraa erilaisia ohjaustilanteita
- hyödyntää digitaalisia välineitä tarkoituksenmukaisesti
- arvioi omaa ohjausosaamistaan ja määrittää kehittämistarpeensa

Palautteen antaminen osaamisen kehittymisestä

Opiskelija

- vertaa hankittua osaamista asetettuihin tavoitteisiin
- antaa rakentavaa palautetta osaamisen kehittymisestä
- huomioi palautteen antamisessa erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat sekä eri kieli- ja kulttuuriryhmiä edustavat opiskelijat

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä toimimalla yhteyshenkilönä työpaikalla sekä valmentautumalla ohjaus- ja palautteenantotilanteisiin. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.36. Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp (106732)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Liiketoimintamahdollisuuksien etsiminen ja ideoiminen

Opiskelija

- kartoittaa valitsemallaan alalla toimivia yrityksiä ja asiakkaita
- arvioi kartoituksen pohjalta liiketoimintamahdollisuuksia
- ymmärtää kestäväen kehityksen vaatimukset ja merkityksen liiketoiminnalle

Liikeidean kehittäminen ja liiketoimintasuunnitelman laatiminen

Opiskelija

- selvittää markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymiä
- kartoittaa liikeideoita ja valitsee niistä toteuttamiskelpoisen
- tekee suunnitelman yrityksen toiminnoista hyödyntäen tarvittaessa asiantuntijoita
- laskee yritystoimintaan liittyviä tuottoja ja kustannuksia sekä suunnittelee rahoitusta
- ottaa suunnittelussa huomioon toimialan lainsäädännön

Verkostoituminen sidosryhmien kanssa

Opiskelija

- valitsee toimintansa kannalta keskeisiä sidosryhmiä
- esittelee asiakaslähtöisesti yrityksen toimintamallin jollekin keskeiselle sidosryhmälle

Yrityksen perustamiseen liittyvien asiakirjojen laatiminen

Opiskelija

- valitsee sopivan yritysmuodon
- laskee tarvittavan rahoituksen
- selvittää yrityksen keskeiset perustamisasiakirjat ja laatii ne

Vahvuuksien ja osaamisen arviointi

Opiskelija

- kartoittaa vahvuutensa toimia yrittäjänä
- esittelee yritystoiminnassa tarvittavan osaamisensa

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä laatimalla yksin tai ryhmän kanssa liiketoimintasuunnitelman kehittämälleen liikeidealle. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.37. Yrityksessä toimiminen, 15 osp (106733)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Yrityksen liiketoiminnan suunnittelu

Opiskelija

- hankkii yrityksen liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa
- laatii asiakaslähtöisen toimenpidesuunnitelman ja täsmentää yrityksen tavoitteet
- laatii budjetit ja rahoitussuunnitelman tiedostaen yrittäjän aseman
- tunnistaa yritystoimintaan liittyvät keskeiset riskit
- ymmärtää kestävä kehityksen vaatimukset ja merkityksen liiketoiminnalle

Yrityksen liiketoimintaa edistävien yhteistyöverkostojen rakentaminen

Opiskelija

- hankkii liiketoiminnan kannalta keskeisiä yhteistyökumppaneita
- sopii yhteistyöstä yhteistyökumppaneiden kanssa
- solmii tarvittaessa yhteistyösopimukset vastuut ja velvollisuudet huomioiden

Yrityksessä toimiminen

Opiskelija

- toimii yrittäjänä tai osana yhteistyöverkoston
- hoitaa sovittua liiketoiminnan osa-aluetta
- ratkaisee asiakaslähtöisesti yrityksen toimintaan liittyviä ongelmatilanteita
- toimii toimialan lainsäädännön mukaisesti

Yrityksen toiminnan arviointi ja kehittäminen

Opiskelija

- asettaa toiminnalleen tavoitteita yrityksen strategisten tavoitteiden mukaisesti
- tekee rakentavia ja perusteltuja ehdotuksia yrityksen toiminnan kehittämiseksi laatu- ja tulostavoitteet huomioiden
- ottaa suunnitelmissaan huomioon asiakkaiden ja sidosryhmien odotukset

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla yrityksessä ja kehittämällä yrityksen liiketoimintaa suunnitelman mukaisesti. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.38. Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp (106735)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Ilmastomuutoksen lähtökohtien selvittäminen

Opiskelija

- ymmärtää ilmastomuutoksen ilmiönä ja ihmisen toiminnan vaikutuksen siihen sekä ratkaisujen tarpeen
- tunnistaa suomalaisen toimintaympäristön erityispiirteitä ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen
- tunnistaa keskeisiä ilmastomuutokseen vaikuttavia tekijöitä omalla alallaan
- tunnistaa vaikutusmahdollisuuksia ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen omassa työtehtävässään.

Ilmastomuutoksen vaikutusten ja ratkaisujen esittäminen

Opiskelija

- selvittää oman työnsä, työyhteisönsä toiminnan, tuotteen tai palvelun ilmastovaikutuksia
- pohtii käytännön ratkaisuja ilmastomuutoksen hillintään tai siihen sopeutumiseen toimialallaan
- arvioi ja vertailee pohtimiensa ilmastoratkaisujen toteuttamiskelpoisuutta ja taloudellisuutta
- ehdottaa käytännössä toteuttavissa olevia perusteltuja ratkaisuja työnsä tai työyhteisönsä toiminnan, tuotteen tai palvelun kehittämiseen ilmastovaikutusten vähentämiseksi

Ilmastovastuullisen toiminnan vahvistaminen

Opiskelija

- viestii ehdottamistaan ilmastoratkaisuista työyhteisössään
- osallistuu toimintaan, jolla kehitetään ilmastotietoisuutta ja -asioita työyhteisössä
- kannustaa omalla toiminnallaan muita ilmastovastuuseen

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä ilmastovastuullisesti omalla alallaan. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.39. Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp (106734)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Valmistautuminen kansainvälisessä työympäristössä toimimiseen

Opiskelija

- etsii tietoa ja perehtyy kansainväliseen työympäristöön ja tulevaan työtehtävään
- perehtyy työtehtävään liittyvien maiden kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- huolehtii kansainvälisessä työtehtävässä tarvittavista järjestelyistä ja asiakirjoista
- selvittää ja sopii työtehtävän tavoitteet ja sisällöt
- ottaa huomioon työympäristöön ja -tehtävään liittyvät vaatimukset, tarpeet ja aikataulun

Vuorovaikutus kansainvälisessä työympäristössä

Opiskelija

- toimii vuorovaikutuksessa kansainvälisen työyhteisön ja kansainvälisten asiakkaiden kanssa
- käyttää toimialansa keskeistä sanastoa vieraalla kielellä
- jakaa osaamistaan kansainvälisessä työympäristössä
- käyttää eri viestintäkanavia vastuullisesti
- toimii eri kulttuuritaustaisten ihmisten kanssa
- toimii työkuultuurin mukaisesti

Työskentely kansainvälisessä ympäristössä

Opiskelija

- noudattaa sovittuja työaikoja ja toimintatapoja
- toimii joustavasti erilaisissa tilanteissa
- noudattaa työtehtäviin liittyviä määräyksiä ja ohjeita
- huomioi terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät riskit
- toimii vastuullisesti ja eettisesti
- toimii tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäen

Kansainvälisen osaamisen hyödyntäminen ja jakaminen

Opiskelija

- arvioi kansainvälisessä työtehtävässä hankitun osaamisen merkitystä urallaan
- hyödyntää kansainvälistä osaamistaan työssään
- arvioi työtehtävään liittyvien maiden työmenetelmien ja toimintakulttuurien vaikutuksia työn sujuvuuteen ja lopputulokseen
- jakaa kansainvälistä osaamistaan työyhteisössä

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskennellen kansainvälisessä työympäristössä tai projektissa ulkomailla tai kotimaassa.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.40. Maan kasvukunnon ja tuotantoympäristön hoitaminen, 40 osp (106815)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Peltojen viljeleminen

Opiskelija

- hyödyntää työssään tietoa maan kasvukuntoon ja rakenteeseen vaikuttavista biologisista, kemiallisista ja fysikaalisista kasvutekijöistä ja niiden ylläpidosta
- tunnistaa yleisimmät maalajit
- tunnistaa alueellisesti tärkeimmät viljelykasvit ja valitsee niille sopivat viljelymenetelmät
- ottaa maanäytteen ja tekee lapiodiagnoosin
- tilaa viljavuustutkimuksen ja tulkitsee viljavuusanalyysiä
- huomioi työssään ojituksen merkityksen pellon vesitaloudelle ja tulkitsee salaojakarttaa
- selvittää hiilenkierron ja -sidonnan merkityksen kasvien yhteyttämisessä ja ilmastoon vaikuttavana tekijänä
- tekee viljelyn suunnittelua laskentaohjelmaa hyödyntäen
- toimii ja suunnittelee työnsä viljelysuunnitelman mukaisesti
- tulkitsee ja ylläpitää lohkokirjanpitoa
- tekee muokkaus-, lannoitus-, kylvö- ja sadonkorjuutöitä sääolosuhteet huomioon ottaen
- toimii peltoviljelyä ohjaavien ympäristösäädösten mukaisesti
- tunnistaa työkohteen rikkakasvit, haitalliset vieraslajit, taudit ja tuholaiset ja valitsee sopivat kasvinsuojelumenetelmät tuotantotavan mukaan ja suorittaa kasvinsuojelututkimuksen
- tunnistaa peltoviljelyn erilaiset tuotantomuodot
- toimii kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti huomioiden esim. ravinnehuuhtoumat, muut ympäristöhaitat, peltöjen tiivistymisen, peltoliikenteen optimoimisen, maisemanhoidolliset toimenpiteet
- huomioi luonnon monimuotoisuuden.

Maatalouskoneiden ja maatalan rakennusten käyttäminen ja käyttökuntoisuudesta huolehtiminen

Opiskelija

- käyttää ja huoltaa maatalouden rakennuksia turvallisesti
- käyttää ja huoltaa yleisimpiä maatalouden koneita ja laitteita turvallisesti ja tekee pienimuotoisia korjaushitsauksia
- tunnistaa automaation hyödyntämismahdollisuuksia viljelyssä

Metsämaan hoitaminen

Opiskelija

- tulkitsee metsäsuunnitelmaa
- tunnistaa metsämaan kasvukunnon, rakenteen ja hoitotarpeen.
- tunnistaa metsien yleisimmät tuhonaiheuttajat
- tekee metsänhoitotöitä
- selvittää hiilenkierron ja -sidonnan merkityksen kasvien yhteyttämisessä ja ilmastoon vaikuttavana tekijänä
- toimii metsänhoitoa ohjaavien ympäristösäädösten mukaisesti ja huomioi metsänhoitosuosituksia
- huomioi työssään maisemanhoidon merkityksen ja toteuttaa maisemanhoitotoimenpiteitä
- käyttää ja huoltaa yleisimpiä metsänhoitoon käytettäviä työvälineitä
- huomioi luonnon monimuotoisuuden metsämaan hoitamisessa.

Turvallinen toiminta viljelytyöihin liittyvissä työtehtävissä

Opiskelija

- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- toimii maatilaympäristössä
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista toimintaa ja työhyvinvointia
- puukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- toimii työskennellessään taloudellisesti

- toimii kestävän kehityksen periaatteita noudattaen
- toimii tulitöistä annettujen turvallisuusmääräysten mukaisesti
- toimii tieturvallisuudesta annettujen määräysten mukaisesti (tieturva1)
- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään, ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- työskentelee ergonomisesti sekä käyttää henkilökohtaisia suojaimia, huomioi työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä
- hyödyntää digitalisaatiota työssään ja tiedon etsinnässä
- huolehtii työympäristön siisteydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä
- osaa auttaa hätätilanteissa sekä onnettomuuden ja sairaskohtauksen sattuessa
- huomioi työssään alan yritysten toimintaa säätelevät voimassa olevat säädökset
- ylläpitää osaamistaan, etsii uutta tietoa lähdekriittisesti ja soveltaa tietoa käytäntöön.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä ja suorittamalla kasvinsuojelulain mukaisen tutkinnon sekä tulityökortin. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.41. Maatalousyrittäminen, 10 osp (106816)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Maaseutuyrityksen liiketoiminnan ja talouden suunnittelu

Opiskelija

- huomioi toiminnalleen tärkeät maataloustuet hakuprosesseineen hyödyntäen niitä yrityksensä toiminnassa
- hakee tietoa alan keskeisistä organisaatioista, sidosryhmistä ja yhteistyöverkostoista hyödyntäen niitä yrityksensä toiminnassa
- hyödyntää toiminnassaan jatkuvan kehittämisen periaatetta
- hakee tarvittaessa asiantuntija-apua toiminnan kehittämiseen
- käyttää keskeisimpiä ohjelmia ja sovelluksia suunnittelun tukena
- kykenee analysoimaan laskelmien tuloksia
- kykenee tekemään johtopäätöksiä tuloksista
- laskee maaseutuyrityksen tai jonkin tuotantosuunnan kannattavuutta
- huomioi työssään keskeiset laatuvaatimukset
- arvioi kestäväen kehityksen mukaisia sosiaalisia, taloudellisia ja ympäristöllisiä ratkaisuja maatalousyrityksen kilpailutekijänä
- seuraa alan tarvikkeiden ja tuotteiden hintakehitystä ja kysynnän muutoksia
- suunnittelee yritystoiminnan hankintoja ja investointeja
- hakee tietoa maaseutuyrityksen sukupolvenvaihdoksen suunnittelu- ja etenemisprosesseista
- hyödyntää työssään tietoa maaseutuyrityksen eri yritysmuodoista
- hyödyntää yritystoiminnan suunnittelussa tuntemustaan markkinoinnin eri mahdollisuuksista
- laatii maaseutuyrityksen liiketoimintasuunnitelman
- laatii maatalousyrityksen veroilmoituksen.

Yrittäjän, työnantajan ja työntekijän velvoitteiden tunteminen

Opiskelija

- tunnistaa itsensä johtamisen merkityksen yrityksen toiminnan kannalta
- laatii toimintaohjeet jonkin työkokonaisuuden turvalliseen suorittamiseen
- hallitsee neuvottelu- ja vuorovaikutustaidot työyhteisössä ja verkostoissa toimimiseksi
- tunnistaa yrittämiseen liittyviä riskejä
- tunnistaa omat vahvuudet ja heikkoudet yrittäjänä, työnantajana ja työntekijänä
- huomioi toiminnassaan yrittäjänä toimimiseen liittyvät lakisääteiset vakuutukset sekä yrittäjän omaan työterveyshuoltoon, sijaisapuun ja sosiaaliturvaan liittyvät seikat
- tietää alan työehtosopimuksen sisällön ymmärtäen työntekijän palkkaamisen velvoitteensa ja vastuunsa perehdyttämisestä, työturvallisuudesta, palkkakuluista, vakuutuksista ja työterveyshuollosta.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä suunnittelemalla maaseutuyrityksen toimintaa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.42. Maataloudessa käytettävien koneiden käyttäminen, 15 osp (106817)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Maataloudessa käytettävien koneiden käyttäminen

Opiskelija

- käyttää työtehtävissään maatalouskoneita viljelysuunnitelman mukaisissa töissä ja huomioi kasvintuotannon eri vaiheisiin liittyvät työt ja niiden vaikutukset satoon
- kytkee ja käyttää traktorin ja työkoneen yhdistelmiä
- käyttää tuotantoeläinten hoitoon liittyviä yleisimpiä koneita ja laitteita käyttöohjeiden mukaan
- huomioi työssään tärkeimpien maatalouskoneiden rakenteet ja toimintaperiaatteet
- tekee työkoneiden perussäädöt
- säätää ajo-opastimen tai automaattiohjauksen perusasetukset
- pesee, puhdistaa ja hoitaa koneet käytön jälkeen
- noudattaa työssään bioturvallisuuden periaatteita
- estää rikkakasvien leviämistä lohkolta toiselle
- tekee maatalouskoneiden päivittäiset ja viikoittaiset huollot
- suorittaa tieturvallisuuden peruskurssin (tieturva 1)
- käyttää poltto- ja voiteluaineita sekä muita nesteitä käyttöohjeiden mukaan
- tarkastaa päivittäin käyttämiensä koneiden, laitteiden, välineiden ja tilojen kunnon, ja viestii havaitsemistaan korjaustarpeista ja puutteista eteenpäin
- huomioi työn vaikutukset maan kasvukuntoon ja eläinyksikön toimintaan
- tunnistaa oman toimintansa vaikutukset yrityksen tulokseen
- huolehtii koneen ja työympäristön siisteydestä.

Turvallinen toiminta maatalouskoneiden käyttämisessä

Opiskelija

- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- toimii maatalo- ja korjaamoympäristöissä
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista toimintaa ja työhyvinvointia
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- työskentelee ergonomisesti ja turvallisesti asianmukaisia suojaamia käyttäen
- toimii työskennellessään taloudellisesti
- toimii kestävän kehityksen periaatteita noudattaen
- toimii tulitöistä annettujen turvallisuusmääräysten mukaisesti
- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään, ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- käyttää henkilökohtaisia suojaamia, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä
- hyödyntää digitaalisuutta työssään ja tiedon etsinnässä
- huomioi työssään toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- osaa auttaa hätätilanteissa sekä onnettomuuden ja sairaskohtauksen sattuessa
- huomioi työssään alan yritysten toimintaan säätelevät voimassa olevat säädökset
- ylläpitää osaamistaan, etsii uutta tietoa lähdekriittisesti ja soveltaa tietoa käytäntöön.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä sekä suorittamalla tieturvallisuuden peruskurssin. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.43. Maataloudessa käytettävien koneiden huoltaminen ja toimintakunnon ylläpitäminen, 20 osp (106818)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Maataloudessa käytettävien koneiden huolto ja toimintakunnon ylläpito

Opiskelija

- selvittää maatalouskoneen tai ajoneuvon huoltotarpeen havainnoimalla ja käyttö- ja huolto-ohjeiden perusteella
- ennakoii huoltotoimenpiteitä
- noudattaa maatalouskoneiden kunnossapitotöissä voimassa olevaa lainsäädäntöä, standardeja ja toimintaympäristön vaatimuksia
- käsittelee ja säilyttää huoltotöissä tarvittavia materiaaleja ja kemikaaleja säädösten ja ohjeiden mukaisesti
- käyttää työtehtävissä koneiden huoltotiloja
- käyttää, hoitaa ja säilyttää perus- ja erikoistyövälineitä
- suunnittelee huoltotyön ja tekee kustannusarvion
- huoltaa maataloustuotantoon liittyviä koneita ja laitteita sekä ajoneuvoja huolto-ohjeiden mukaan
- tekee varaosien, tarvikkeiden tai palvelujen myyntityötä
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä sekä huoltojätteiden ohjeiden mukaisesta käsittelystä
- varmistaa, että huollettu maatalouskone tai ajoneuvo toimii turvallisesti ja se on huollettu työlle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Asiakaspalvelu

Opiskelija

- neuvoo asiakkaita ymmärrettävästi ja selkeästi laitevalmistajan käyttö-, huolto- ja säätötoimissa
- työskentelee hyvien asiakaspalveluperiaatteiden mukaisesti
- toimii tarvittaessa asiakaspalvelutilanteissa myös vieraalla kielellä
- huomioi asiakkaiden toiveet ja tarpeet sekä pyrkii ongelmatilanteissa neuvotellen järkevään kokonaisratkaisuun
- pitää korjaamo-, huoltoauto- ja asiakaspalvelutilat ympäristöineen järjestyksessä, viihtyisinä ja siisteinä.

Turvallinen toiminta maatalouskoneiden huoltamiseen liittyvissä töissä

Opiskelija

- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- toimii maatalous- ja korjaamoympäristöissä
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista toimintaa ja työhyvinvointia
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- työskentelee ergonomisesti ja turvallisesti asianmukaisia suojausvälineitä käyttäen
- toimii työskennellessään taloudellisesti
- toimii kestävä kehityksen periaatteita noudattaen
- toimii tulitöistä annettujen turvallisuusmääräysten mukaisesti
- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään, ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- käyttää henkilökohtaisia suojausvälineitä, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä

- hyödyntää digitaalisuutta työssään ja tiedon etsinnässä
- huomioi työssään toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- osaa auttaa hätätilanteissa sekä onnettomuuden ja sairaskohtauksen sattuessa
- huomioi työssään alan yritysten toimintaan säätelevät voimassa olevat säädökset
- ylläpitää osaamistaan, etsii uutta tietoa lähdekriittisesti ja soveltaa tietoa käytäntöön.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä maatala- tai korjaamoympäristössä ja suorittamalla tulityökortin. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.44. Maataloudessa käytettävien koneiden korjaaminen, 30 osp (106819)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Maatalouskoneiden ja -laitteiden korjaaminen

Opiskelija

- määrittää koneen korjaustarpeen vaadittavin toimenpitein
- käyttää korjaustarpeen määrittämisessä valmistajan ohjeita korjaustoimintaan
- tunnistaa korjaustarpeen hyödyntäen tarvittaessa diagnostiikkavälineitä sekä -ohjelmistoja
- tekee diagnosoinnin pohjalta arvion huolto- ja korjaustarpeesta sekä tarvittavista varaosista
- hyödyntää työssään tietoaan moottorin, tehonsiirron ja hydraulikan termeistä ja sähkölaitteiden suureista
- huomioi työssään moottorin ja voimansiirron toiminnan periaatteet
- huomioi työssään hydraulikan, sähkötekniikan ja pneumatiikan perusteet
- hyödyntää työssään tietoaan uusista vaihtoehtoisista energiamuodoista moottoreissa ja voimansiirroissa
- etsii korjaamisessa tarvittavaa tietoa eri lähteistä tarvittaessa myös vieraalla kielellä
- valitsee työhön tarvittavat työkalut, laitteet ja työmenetelmät
- hankkii tarvittaessa varaosia
- tekee koneiden korjaustöitä
- dokumentoi kone- tai huoltokirjanpitoon suoritettut työtehtävät
- toimii asiakkaan kanssa korjaamotilanteessa.

Metallirakenne- ja metallitöiden tekeminen

Opiskelija

- tulkitsee metallitöihin liittyviä kone- ja rakennepiirroksia työnsä vaatimalla tasolla
- tekee korjaushitsaus- ja metallirakennetöitä
- tekee koneistustöitä
- huomioi työssään tulitöihin ja maatalouskoneisiin liittyvät turvamääräykset
- huomioi metallirakennetöissään maatalouskoneiden korjauksessa käytettävät materiaalit, aineet ja niiden ominaisuudet.

Turvallinen toiminta maatalouskoneiden ja -laitteiden korjaamisessa

Opiskelija

- toimii maatala- ja korjaamoympäristössä huolehtien työvälineiden, materiaalien ja laitteiden järjestyksestä ja puhtaudesta, oikeanlaisesta säilyttämisestä sekä yleisestä siisteydestä
- minimoi jätteen syntyä, lajittelee syntyneet ongelma- ja muut jätteet, säilyttää niitä oikein ja kierrättää jätemateriaalia kiertotaloutta edistäen
- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista toimintaa ja työhyvinvointia
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- työskentelee ergonomisesti ja turvallisesti asianmukaisia suojaimia käyttäen
- toimii työskennellessään taloudellisesti
- toimii kestävä kehityksen periaatteita noudattaen
- toimii tulitöistä annettujen turvallisuusmääräysten mukaisesti
- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään, ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuuskäytännöt ja ylläpitää työkykyä
- tekee maatalouskoneiden ja -laitteiden huoltoon ja korjaukseen liittyviä kustannusarvioita

- hyödyntää digitaalisuutta työssään ja tiedon etsinnässä
- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- osaa auttaa hätätilanteissa sekä onnettomuuden ja sairaskohtauksen sattuessa
- ottaa huomioon työssään alan yritysten toimintaan säätelevät säädökset
- varmistaa ennen työn aloitusta, että hänellä on työssä tarvittavat luvat ja pätevyudet
- ylläpitää osaamistaan, etsii uutta tietoa lähdekriittisesti ja soveltaa tietoa käytäntöön.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä maatala- tai korjaamoympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.45. Turkiseläinten kasvattaminen, 50 osp (106820)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Eläinten päivittäiset hoitotehtävät

Opiskelija

- käsittelee turkiseläimiä turvallisesti ja varmaotteisesti niiden hyvinvoinnin sekä lajinomaisen ja yksilöllisen käyttäytymisen huomioiden
- huomioi työssään eläinten pitoon liittyvän lainsäädännön
- ruokkii turkiseläimiä niiden lajin, sukupuolen, iän ja fysiologisen tilan huomioiden
- tulkitsee rehuanalyysin ja rehusuositusten antamaa tietoa ruokinnassa
- käsittelee eläinten rehuja oikein, arvioi niiden rehuhygieenistä laatua ja tunnistaa huonolaatuisen rehun
- huolehtii rehujen riittävydestä ja tilaamisesta
- noudattaa työssään rehulainsäädäntöä
- tarkkailee eläinten hyvinvointia ja ylläpitää sitä
- seuraa eläinten kasvua
- havaitsee muutokset turkiseläinten päivittäisessä terveydentilassa ja erottaa poikkeavan käyttäytymisen
- tekee eläinten terveydenhoitoon liittyviä töitä
- tunnistaa turkiseläinten yleisimmät sairaudet ja tapaturmista aiheutuvat vammat ja tietää, kuinka niitä hoidetaan
- tunnistaa sairaan eläimen ja tilaa eläinlääkärin tarvittaessa
- ennaltaehkäisee toiminnallaan sairauksia ja tarttuvien eläintautien leviämistä
- tunnistaa yleisimmät tarttuvat eläintaudit ja ilmoittaa epäilystä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti
- tietää hallitun lääkekäytön tärkeyden mikrobilääkeresistenssin ehkäisyssä
- ylläpitää toimillaan eläinten hyvinvointia
- huomioi työssään alan eläinsuojelu- ja ympäristövaatimukset
- työskentelee huomioiden työergonomian ja valitsee oikeat työvälineet
- toimii sertifiointivaatimuksia noudattaen
- lopettaa tarvittaessa sairaan tai loukkaantuneen eläimen sallitulla tavalla.

Eläinten kausittaiset hoitotehtävät

Opiskelija

- suunnittelee ja tekee turkistilan vuosikierron mukaiset työt oikein ajoitettuna
- ruokkii ja hoitaa eläimet eri tuotantojaksoilla
- tuntee eri turkiseläinlajien lisääntymisfysiologian siten, että pystyy määrittämään paritus- ja siemennysajankohdan
- tekee kiimanseurantaa ja siihen liittyvät kirjaukset
- tekee paritustyöt ja siihen liittyvät valmistelut
- hoitaa ja lääkitsee sairaita eläimiä
- rokottaa ja ottaa verinäytteitä
- tekee vaadittavat kirjaukset.

Työympäristön siisteydestä huolehtiminen

Opiskelija

- huolehtii tilan toimintaympäristön puhtaudesta ja siisteydestä
- hoitaa turkistilan ympäristöä turvallisesti käyttäen työhön sopivia koneita, laitteita ja työvälineitä
- tekee pienimuotoisia rakennustöitä tai rakennusten huoltotöitä turvallisesti käyttäen yleisimpiä rakennustyövälineitä ja materiaaleja
- huolehtii rehujen asianmukaisesta säilytyksestä ja rehuhygienian ylläpidosta

- huolehtii tilan lannan poistosta, varastoinnista ja käsittelystä
- huolehtii tilan ympäristönhoidosta ja minimoi jätteen syntyä sekä lajittelee ja kierrättää jätemateriaalia kiertotaloutta edistäen
- tietää turkistilan erityisjätteet ja niiden lajittelun ja käsittelyn periaatteet
- tietää turkistaloudessa syntyvien sivuvirtojen hyödyntämismahdollisuuksia
- ymmärtää kiertotalouden merkityksen alalla.

Koneiden, työvälineiden ja laitteiden käyttäminen

Opiskelija

- käyttää päivittäisissä hoitotoissa käytettäviä koneita ja laitteita turvallisesti ja energiaa säästäen (T-kortti) ja tekee ajoonlähtötarkastuksen
- huolehtii päivittäisissä hoitotoissa käytettävien laitteiden ja koneiden käyttökunnossa säilymisestä
- toimii tulitöistä annettujen turvallisuusmääräysten mukaisesti.

Tuotteiden käsittely ja myynti

Opiskelija

- ymmärtää, kuinka nahkojen varastointi, keräily ja myynti tapahtuu, ja miten myyntiorganisaatiot toimivat
- ymmärtää, mistä tuotteiden laatu muodostuu, ja oman toimintansa vaikutuksen tuotteiden laatuun
- seuraa alan kehitystä ja on tietoinen alan viestinnän tärkeydestä.

Turvallinen toiminta turkiseläimiin liittyvissä tehtävissä

Opiskelija

- noudattaa työyhteisössä sovittuja sääntöjä ja ohjeita
- ymmärtää oman roolinsa, vastuunsa ja työnsä merkityksen osana työyhteisön tuloksellista toimintaa ja työhyvinvointia
- pukeutuu työtehtävään asianmukaisesti ja turvallisesti
- toimii työskennellessään taloudellisesti
- toimii kestäväen kehityksen periaatteita noudattaen
- tekee lakisääteiset kirjaukset tietotekniikkaa hyödyntäen
- arvioi omaa työskentelyään, osaamistaan ja työkykyään, ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan
- työskentelee ergonomisesti sekä käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuuskäsitteet ja ylläpitää työkykyä
- hyödyntää digitaalisuutta työssään ja tiedon etsinnässä
- pitää huolta työympäristön siisteydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä
- osaa auttaa hätätilanteissa sekä onnettomuuden ja sairaskohtauksen sattuessa
- ottaa työssään huomioon alan yritysten toimintaa säätelevät voimassa olevat säädökset
- osaa kuljettaa eläimiä niiden suojelua koskevan lainsäädännön mukaisesti
- ylläpitää osaamistaan, etsii uutta tietoa lähdekriittisesti ja soveltaa tietoa käytäntöön.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä turkiseläinten hoito- ja ruokintatöitä turkiseläintilalla tai tutkimuslaitoksessa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.46. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp (106727)

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä -osa-alue suoritetaan ja sitä opetetaan siten, että äidinkielenä on koulutuksen järjestäjän opetus- ja tutkintokielen mukaisesti suomen, ruotsin tai saamen kieli. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä -osa-alue voidaan opiskelijan valinnan mukaan suorittaa ja sitä voidaan opettaa myös opiskelijan toisena kielenä olevalla suomen tai ruotsin kielellä, romanikielellä, viittomakielellä tai muulla opiskelijan äidinkielellä, mikäli koulutuksen järjestäjä tarjoaa tämän mahdollisuuden.

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- hallitsee kirjoitetun kielen käytänteitä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, saame

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen saamen kielellä

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alaansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstejä ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen saamen kielellä

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa omaan alaansa ja työelämäänsä liittyviä tekstejä
- tuntee kirjoitetun kielen käytänteitä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen saamen kielellä

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja

- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, romani

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen romanikielellä

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita

- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen romanikielellä

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- hallitsee kirjoitetun kielen käytänteitä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen romanikielellä

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, viittomakieli

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen viittomakielellä

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alaansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen

- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen viitottujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten viitottujen tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita esitetyn ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten viitottujen tekstien tuottaminen

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- tuottaa viittomakielen rakenteen mukaisia tekstejä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Suomalaisen viittomakielen ja viittomakielisen kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu viittomakielisen kirjallisuuden eri lajeihin
- katsoo ja analysoi viittomakielisiä tekstejä.

Erilaisten viitottujen tekstien tulkitseminen ja tuottaminen

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee viitottuja tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta viitotusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan viitottuja tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi viittomakielisille

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen suomen kielellä käyttäen tarvittaessa tulkkausta

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa

- esittelee alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun tai tulkatun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen suomen kielellä käyttäen tarvittaessa tulkkausta

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- käyttää pääosin kielen perusrakenteita
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen käyttäen tarvittaessa tulkkausta ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, opiskelijan oma äidinkieli

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen omalla äidinkielellä

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alaansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen

- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen omalla äidinkielellä Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- hallitsee kirjoitetun kielen käytänteitä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen omalla äidinkielellä Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi toisena kielenä

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä ymmärrettävästi
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alaansa liittyviä ilmiöitä tai asioita tarkoituksenmukaista alan käsitteistöä käyttäen

- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa
- kehittää suomen kielen taitoaan tavoitteellisesti.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tunnistaa erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää keskeisiä ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia asianmukaisesti.

Erilaisten tekstien tuottaminen

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- käyttää pääosin kielen perusrakenteita
- käyttää kirjoitetun kielen käytänteitä tarkoituksenmukaisesti
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkitystä
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee suomenkielistä kirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija

Toisen kotimaisen kielen käyttäminen työhön liittyvissä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Opiskelija

- selviytyy rutiininomaisista päivittäiseen elämään liittyvistä vuorovaikutustilanteista
- tulkitsee alaansa liittyviä suppeita tekstejä
- tuottaa lyhyitä viestejä käyttäen alaan liittyvää sanastoa.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Toisella kotimaisella kielellä viestiminen työelämän vuorovaikutustilanteissa

Opiskelija

- selviytyy päivittäisissä työhön liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- ilmaisee itseään tilanteen mukaan käyttäen ruotsin kielelle ja kulttuurille ominaisia ilmaisuja
- tuottaa alansa liittyviä tekstejä
- valikoi ja hyödyntää erilaisia tietolähteitä toisella kotimaisella kielellä.

Kansalliskielten ja kulttuurien merkityksen ymmärtäminen kulttuurisesti moninaisessa Suomessa

Opiskelija

- ymmärtää ja huomioi ruotsin kielen aseman kansalliskielenä ja sen merkityksen kulttuurisesti moninaisessa Suomessa
- ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksen pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä

Pakolliset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Vieraan kielen käyttäminen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Opiskelija

- selviytyy suullisista vuorovaikutustilanteista
- tuottaa vuorovaikutuksessa tarvittavia tekstejä
- keskustele tyotehtävistään
- tuottaa alaansa liittyviä tekstejä
- tulkitsee alaansa liittyviä tekstejä

- arvioi ja kehittää kielitaitoaan.

Tiedon hakeminen erilaisista vieraskielisistä lähteistä

Opiskelija

- hakee toiminnassaan tarpeellista vieraskielistä tietoa eri lähteistä
- arvioi ja valikoi tietoa tarkoituksenmukaisuuden, luotettavuuden ja ajantasaisuuden kannalta.

Kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisessa ympäristössä toimiminen

Opiskelija

- tuntee opiskelemaisensa kielen ja kulttuurin vaikutuksen vuorovaikutustilanteeseen
- viestii monikielisessä ja kulttuurisessa ympäristössä
- kohtaa ihmiset yhdenvertaisesti ja arvostaen.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Vieraalla kielellä viestiminen työelämän tilanteissa

Opiskelija

- selviytyy monenlaisista työhön liittyvistä vuorovaikutustilanteista
- ilmaisee itseään tilanteen edellyttämällä tavalla.

Aktiivisena kansalaisena toimiminen vieraskielisissä yhteyksissä

Opiskelija

- toimii aktiivisena kansalaisena vierasta kieltä käyttäen
- viestii vieraalla kielellä työssä ja arkielämässä ymmärtäen oikeutensa ja velvollisuutensa
- ottaa toiminnassaan huomioon eri kulttuurien keskeiset piirteet.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Toiminta digitaalisessa ympäristössä

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija

Tieto- ja viestintätekniisten laitteiden valinta ja käyttö

Opiskelija

- valitsee käyttötarkoituksenmukaiset laitteet ja sovellukset
- käyttää tarkoituksenmukaisia digitaalisia laitteita

Digitaalisten palveluiden ja sovellusten käyttö

Opiskelija

- hakee, käsittelee ja jakaa eri muotoista tietoa
- arvioi digitaalisen sisällön luotettavuutta
- käyttää yleisimpiä tekstinkäsittely-, taulukkolaskenta- ja esitysgrafiikkasovelluksia
- käyttää tarkoituksenmukaisia digitaalisia palveluita ja sovelluksia työtehtävissään

Vastuullinen ja turvallinen toiminta

Opiskelija

- noudattaa tietosuoja- ja tietoturvaohjeistusta
- suojaa henkilökohtaisia tietojaan ja yksityisyyttään
- tunnistaa tyypillisimpiä kyber- ja tietoturvauhkia
- käyttää viestipalveluita ja sosiaalisen median palveluita vastuullisesti
- käyttää ja jakaa digitaalisia sisältöjä noudattaen tekijänoikeuksia
- tunnistaa digitaalisten laitteiden ja sovellusten käytön vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Digitaalisten ympäristöjen ja sovelluksien hyödyntäminen

Opiskelija

- tunnistaa työnsä kannalta keskeisiä verkkoyhteisöjä
- hyödyntää yhteisöllisen työskentelyn alustoja ja palveluita
- rakentaa ammatillista verkkoidentiteettiään

Digitaalisten sisältöjen tuottaminen ja jakaminen

Opiskelija

- tuottaa ja jakaa vastuullisesti digitaalista aineistoa ammattiinsa liittyvissä verkostoissa
- käyttää tai muokkaa sisältöjä huomioiden käyttö- ja tekijänoikeudet

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Taide ja luova ilmaisu

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija

Kulttuurien ja taiteen merkityksen tunnistaminen hyvinvoinnille

Opiskelija

- hyödyntää kulttuurien ja taiteen eri muotoja työssään
- tunnistaa esimerkkejä paikallisesta ja kansallisesta kulttuurista ja taiteesta
- tunnistaa taiteen ja kulttuurin vaikutuksia hyvinvoinnille.

Itsensä ilmaisu taiteen ja luovan ilmaisun keinoin

Opiskelija

- kehittää omaa luovaa ilmaisuaan
- ilmaisee itseään taiteen ja luovan ilmaisun keinoin itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa.

Luova itsensä ilmaisu kirjoittamalla

Opiskelija

- kokeilee luovan kirjoittamisen erilaisia tapoja
- hyödyntää kirjoittaessaan erilaisia kuvitteellisia tekstejä
- käyttää kaunokirjallisuutta työnsä tukena.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Tiedon havainnointi ja kerääminen kulttuuriympäristöstä ja sen ilmiöistä

Opiskelija

- havainnoi kulttuuriympäristöään
- kerää tietoa kulttuuriympäristönsä ilmiöistä valitsemastaan näkökulmasta.

Teoksen, tuotteen tai palvelun toteutuksen suunnitleminen ja kokeileminen luovan ilmaisun keinoin

Opiskelija

- suunnittelee teoksen, tuotteen tai palvelun käyttäen luovan ilmaisun keinoja
- kokeilee teoksen, tuotteen tai palvelun toteuttamista luovan ilmaisun keinoin.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.47. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp (106728)

Matematiikka ja matematiikan soveltaminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija

Perusmatematiikan käyttö työ- ja arkielämässä

Opiskelija

- laskee peruslaskutoimitukset kokonais-, desimaali- ja murtoluvuilla

- laskee prosenttilaskut
- tekee talousmatematiikan laskelmia (tulot, menot, korot, lainat ja verot)
- toteuttaa mittayksiköiden muunnoksia
- ratkaisee ensimmäisen asteen yhtälöitä
- laskee tavanomaisimpia pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimituksia
- laskee mittakaavaan liittyviä laskutoimituksia
- hyödyntää suorakulmaisen kolmion geometriaa käytännön ongelmien ratkaisemisessa.

Loogisen päättelykyvyn, matemaattisten menetelmien ja apuvälineiden käyttö matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen

Opiskelija

- mallintaa yksinkertaisia ongelmia ensimmäisen ja vaillinaisen toisen asteen yhtälöillä, ratkaisee ne ja tulkitsee saatuja tuloksia
- käyttää laskinta, taulukkolaskentaohjelmaa ja muita apuvälineitä ongelmien ratkaisemiseen
- etsii taulukoista ja kuvaajista ongelmien ratkaisemisessa tarvittavaa tietoa
- käsittelee ja havainnollistaa tilastollisia aineistoja
- määrittää ja tulkitsee tunnuslukuja (keskiarvon, moodin ja mediaanin) tilastollisista aineistoista
- havaitsee suureiden välisiä riippuvuuksia ja verrannollisuuksia.

Tulosten oikeellisuuden, suuruusluokan ja käytetyn ratkaisumenetelmän arviointi

Opiskelija

- varmistaa laskelmien oikeellisuuden
- varmistaa, että tuloksen yksikkö ja numerotarkkuus on mielekäs
- arvioi käytetyn ratkaisumenetelmän käyttökelpoisuutta.

Matemaattisen osaamisen arviointi ja merkityksen tunnistaminen

Opiskelija

- tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa matemaattisessa osaamisessaan
- tunnistaa matematiikan merkityksen työvälineenä työ- ja arkielämässä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Matemaattisten ongelmien ratkaiseminen päättelämällä, yhtälöillä ja kuvaajien avulla

Opiskelija

- hyödyntää toisen asteen yhtälöitä, yhtälöpareja, taulukoita ja kuvaajia matemaattisten ongelmien ratkaisemisessa
- tunnistaa eksponentiaalisen mallin ja ratkaisee yksinkertaisen eksponenttiyhtälön
- hyödyntää suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa matemaattisten ongelmien ratkaisemisessa.

Matemaattisen tiedon hankinta, ryhmittely ja tulkinta

Opiskelija

- käyttää tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä matemaattisen tiedon tunnistamiseen ja vertailuun
- tunnistaa normaalijakauman käsitteen ja graafisen esityksen
- kerää, ryhmittelee ja analysoi taulukoitua ja graafista tietoa eri lähteistä.

Informaation tuottaminen tilastoaineistosta ja todennäköisyyksien laskenta

Opiskelija

- tuottaa ja tulkitsee tilastoaineistosta keskiluvut ja keskihajonnan sekä diskreetin jakauman odotusarvon
- tunnistaa todennäköisyyslaskennan merkityksen ja laskee todennäköisyyksiä.

Ratkaisujen oikeellisuuden ja tulosten suurusluokan arviointi

Opiskelija

- varmistaa matemaattisten ratkaisujen oikeellisuuden
- päättelee matemaattisten ratkaisujen tuloksen suurusluokan.

Talousmatematiikan soveltaminen

Opiskelija

- tekee kustannus- ja kannattavuusvertailuja
- tekee kustannus- ja kannattavuusvertailujen pohjalta johtopäätöksiä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija

Fysiikan käsitteiden ja suureiden välisten riippuvuuksien tunnistaminen ja laskutoimituksien tekeminen

Opiskelija

- kuvaa ja perustelee tavanomaisia fysiikan ilmiöitä (liike, voima, energia, lämpö ja sähkö) keskeisillä käsitteillä
- yhdistää tavanomaiset fysiikan ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja suureet toisiinsa
- ratkaisee yksinkertaisia tasaiseen liikkeeseen ja energiaan liittyviä laskutehtäviä.

Kemian käsitteiden ja suureiden välisten riippuvuuksien tunnistaminen ja laskutoimituksien tekeminen

Opiskelija

- kuvaa ja perustelee tavanomaisia kemian ilmiöitä (alkuaineet ja yhdisteet, seokset, kemialliset reaktiot ja sidokset, hapettuminen ja pelkistyminen sekä hapot ja emäkset) keskeisillä käsitteillä
- yhdistää tavanomaiset kemian ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja suureet toisiinsa
- ratkaisee yksikertaisia ainemääriä ja pitoisuuteen liittyviä laskutehtäviä.

Kemian ja fysiikan taitojen soveltaminen ja osaaminen työ- ja arkielämässä

Opiskelija

- tunnistaa, mihin fysiikkaa ja kemiaa tarvitaan työ- ja arkielämässä
- tunnistaa, mitä fysiikan lainalaisuuksia ja turvallisuusnäkökohtia tulisi huomioida työ- ja arkielämässä
- ottaa huomioon työ- ja arkielämässä käytettävien kemiallisten aineiden ominaisuudet ja mahdolliset ympäristöriskit
- tunnistaa ilmiöiden ja aineiden ympäristövaikutuksia
- hyödyntää kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteita
- käsittelee kemiallisia aineita vaarantamatta omaa, muiden tai ympäristön turvallisuutta
- tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa fysiikan ja kemian osaamisessaan

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Fysikaalisiin ja kemiallisiin ilmiöihin liittyvien kokeellisten mittausten tekeminen ja havainnointi

Opiskelija

- tekee kokeellisia mittauksia ja havainnoi mekaniikan ja energian ilmiöitä ja niiden lainalaisuuksia käyttäen soveltuvia menetelmiä ja välineitä
- tekee kokeellisia mittauksia ja havainnoi happoihin ja emäksiin, hapettumiseen ja pelkistymiseen sekä orgaaniseen kemiaan liittyviä kemiallisia ilmiöitä ja niiden lainalaisuuksia käyttäen soveltuvia menetelmiä ja välineitä.

Kokeellisten mittaustulosten käsittely ja havaintojen analysointi

Opiskelija

- esittää keskeiset mittaustulokset taulukoilla ja graafisilla esityksillä
- käsittelee mittaustuloksia matemaattisilla menetelmillä ja mallintaa havaitsemiaan ilmiöitä
- määrittelee mahdollisia mittaustulosten virhetekijöitä ja ilmoittaa tuloksen tarkoituksenmukaisella tarkkuudella
- arvioi mittaustulosten luotettavuutta
- tekee mittaustuloksista johtopäätöksiä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.48. Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp (106729)

Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija

Suomalaisessa yhteiskunnassa toimiminen

Opiskelija

- tuntee kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet

- noudattaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita
- toimii aktiivisena kansalaisena sekä käyttää monipuolisia vaikuttamisen tapoja.

Yhteiskunnan palvelujen käyttö ja kuluttajana toimiminen

Opiskelija

- tuntee ja osaa käyttää yhteiskunnan palveluja
- tunnistaa oikeutensa ja velvollisuutensa kuluttajana
- toimii vastuullisena kuluttajana
- hankkii tarvitsemaansa tietoa kuluttaja-asioissa.

Oman talouden suunnittelu ja talouteen liittyvien riskien arviointi

Opiskelija

- arvioi ja tunnistaa taloudelliseen tilanteeseensa vaikuttavia tekijöitä
- seuraa tulojaan ja menojaan
- suunnittelee hankintoja
- vertailee erilaisia rahoitusvaihtoehtoja
- asettaa henkilökohtaisia taloudellisia tavoitteita
- ennakoii talouteensa vaikuttavia riskitekijöitä erilaisissa elämäntilanteissa.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Yhteiskunnallinen osallistuminen ja vaikuttaminen

Opiskelija

- hakee tietoa yhteiskunnallisista vaikuttamismahdollisuuksista
- seuraa yhteiskunnallista päätöksentekoa
- osallistuu yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Alan yhteiskunnallisen merkityksen arvioiminen

Opiskelija

- seuraa alan yhteiskunnallista keskustelua
- arvioi alansa merkitystä yhteiskunnassa ja tulevaisuuden näkymiä.

Kansantalouden perusasiat ja keskeiset toimijat

Opiskelija

- seuraa taloutta koskevaa uutisointia
- tunnistaa yhteiskunnallisen ja taloudellisen tilanteen kehityksen merkityksen yleisesti ja oman alan työpaikkoihin ja työllistymiseen
- ymmärtää kansantalouden perusasiat, -käsitteet ja keskeiset toimijat.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Työelämässä toimiminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija

Alan työmarkkinoiden tilanteen ja osaamistarpeiden selvittäminen

Opiskelija

- selvittää alan työmarkkinoiden tilannetta
- tuntee työmarkkinajärjestelmän keskeiset periaatteet
- tietää alansa keskeiset ammatilliset verkostot
- tunnistaa alansa eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista.

Työsopimuksen solmiminen työnantajan kanssa

Opiskelija

- perehtyy oman alansa työehtoihin ja keskeiseen työlainsäädäntöön
- tarkistaa työsopimuksen sisällön käyttäen tarvittaessa asiantuntija-apua.

Työyhteisön osana toimiminen

Opiskelija

- noudattaa annettuja työaikoja ja sovittuja toimintatapoja sekä toimii joustavasti erilaisissa tilanteissa
- noudattaa työssään ulkoasuun ja pukeutumiseen liittyviä ohjeita
- käyttää työssään tarkoituksenmukaista suojavaatetusta ja noudattaa työturvallisuusohjeita
- työskentelee luontevasti osana monimuotoista ja kulttuurisesti moninaista työyhteisöä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Työyhteisön jäsenenä toimiminen

Opiskelija

- tunnistaa oman roolinsa työyhteisön jäsenenä
- työskentelee työpaikan toimintakulttuurin mukaisesti
- noudattaa sovittuja toimintatapoja ja kehittää omia toimintatapojaan.

Työelämän erilaisissa vuorovaikutus- ja ryhmätilanteissa toimiminen

Opiskelija

- toimii rakentavasti erilaisissa työelämän vuorovaikutustilanteissa
- kehittää vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen mukaisesti
- toimii erilaisissa ryhmätilanteissa oman työtehtävänsä ja työpaikan toimintakulttuurin mukaisesti
- käyttää tarkoituksenmukaista psykologista tietoa oman ja työyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi.

Alan työtehtävien selvittäminen kansallisilla ja kansainvälisillä työmarkkinoilla

Opiskelija

- etsii itsenäisesti tietoa oman alansa työpaikoista kansallisilla ja kansainvälisillä työmarkkinoilla
- löytää itselleen soveltuvia työpaikkoja kansallisilta ja kansainvälisiltä työmarkkinoilta.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija

Omien kiinnostuksen kohteiden, mahdollisuuksien ja tuen tarpeiden tunnistaminen

Opiskelija

- seuraa oman oppimisensa edistymistä ja osaamisensa hankkimista tunnistuen mahdollisen tuen tarpeen
- tunnistaa kiinnostuksensa kohteita ja omia ammatillisia mahdollisuuksiaan
- selvittää ja tunnistaa omia vahvuuksiaan, valmiuksiaan ja kehittämiskohteitaan
- arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan säännöllisesti.

Tutkintoa ja uraa koskevien valintojen tekeminen

Opiskelija

- selvittää itselleen sopivia vaihtoehtoja oman urasuunnitelmansa tueksi käyttäen erilaisia tietolähteitä ja sähköisiä ohjauspalveluja
- tietää oman tutkinnon muodostumisen, tutkinnossa vaadittavat suoritukset ja valinnan mahdollisuudet, jotka edistävät työelämään sijoittumista ja omaa urasuunnitelmaa
- seuraa tutkinnon suorittamisen edistymistä
- käyttää tarkoituksen mukaisia oppimisympäristöjä osaamisensa hankkimisessa.

Tiedon hankkiminen erilaisista jatkokoulutusmahdollisuuksista ja koulutustarjonnasta tutkinnon suorittamisen aikana

Opiskelija

- käyttää jatkokoulutukseen ja tulevaisuuden suunnitteluun tarvittavia tietolähteitä, ohjauspalveluja ja hakujärjestelmiä
- hankkii tietoa itselleen sopivista jatkokoulutuksen vaihtoehtoista ja tekee urasuunnitelman
- perehtyy jatkokoulutuksen pääsyvaatimuksiin, hakumenettelyyn ja valintakriteereihin.

Työllistymiseen ja oman osaamisen esittelyyn valmistautuminen tutkinnon suorittamisen aikana

Opiskelija

- perehtyy työelämän tarjoamiin mahdollisuuksiin, työympäristöihin, ja kartoittaa itselleen sopivia uravaihtoehtoja
- tekee omaa osaamistaan ja vahvuuksiaan näkyväksi työnhakua varten ja esittelee osaamistaan kattavasti
- hakee työpaikkoja ja hyödyntää hakujärjestelmiä ja -menetelmiä
- päivittää urasuunnitelmaansa työllistymistä varten.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija

Yrityksen tavoitteiden mukaisesti toimiminen

Opiskelija

- ymmärtää yritystoiminnan merkityksen yhteiskunnassa
- toimii asiakaslähtöisesti ja taloudellisesti
- ymmärtää oman toimintansa merkityksen osana työyhteisöä.

Liikeidean ja sen toteuttamismahdollisuuksien arvioiminen

Opiskelija

- ideoi liikeidean asiakkaiden tarpeet huomioiden
- löytää yrityksen perustamista tukevat keskeiset palvelut ja tietolähteet
- selvittää liikeidean toteuttamiseksi tarvittavia verkostoja
- arvioi liikeidean toteuttamisen taloudellisia edellytyksiä
- arvioi omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä
- selvittää yritystoiminnan riskejä ja mahdollisuuksia.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija

Terveydestä ja toimintakyvystä huolehtiminen

Opiskelija

- etsii monipuolista tietoa ikäluokkansa terveyseroista ja mahdollisuuksista oman terveytensä ja toimintakykynsä edistämiseksi
- laatii itselleen tilannekohtaisesti päivitettävän ja monipuolisen suunnitelman terveytensä ja hyvinvointinsa edistämiseksi ottaen siinä huomioon liikunnan, ravitsemuksen, palautumisen, unen, mielen hyvinvoinnin, nikotiinittomuuden ja päihteettömyyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksen opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämiseksi
- edistää terveyttään ja hyvinvointiaan aktiivisesti ja arvioi realistisesti suunnitelman toteutumista ja tavoitteiden saavuttamista hyödyntäen arvioinnissa myös muilta saamaansa palautetta.

Toimintaympäristön ja toiminnan turvallisuuden ja terveellisyyden arvioiminen

Opiskelija

- toimii sovittujen turvallisuutta ja terveyttä edistävien toimintaohjeiden mukaisesti yhteistyössä muiden kanssa ja arvioi toimintatapojensa kehittämistarpeita
- ottaa työssään monipuolisesti huomioon oman ammatinsa kuormittavuustekijät ja edistää työkykyään
- selvittää ergonomian vaikutukset työkykyyn erilaisissa työympäristöissä.

Opiskelu- ja työkyvyn sekä hyvinvoinnin edistäminen liikunnan avulla

Opiskelija

- hakee monipuolisesti tietoa liikkumisen hyödyistä ja vaatimuksista terveydelle sekä opiskelu- ja työkyvylle ja ottaa tiedot huomioon fyysistä toimintakykyä edistävässä suunnitelmassaan huomioiden myös alakohtaiset vaatimukset opiskelu- ja työkyvyn ylläpitoon
- kehittää opiskelu- ja työkyvyn vaatimia fyysisiä ominaisuuksiaan ja ergonomiataitojaan
- liikkuu parhaansa yrittäen kaikissa liikuntatilanteissa edistäen opiskelu- ja työkykyään.

Tapaturmien syntymisen ehkäiseminen ja ensiavun antaminen

Opiskelija

- toimii huolellisesti ja ehkäisee tapaturmien syntymistä
- antaa ensiapua ja hakee oikea-aikaisesti lisäapua
- estää toiminnallaan lisätapaturmien syntymistä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen liikunnan avulla

Opiskelija

- seuraa, arvioi ja pitää yllä fyysistä toimintakykyään sekä osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti edistäen reilun pelin periaatteiden toteutumista
- soveltaa monipuolisesti liikunnan harrastamiseen tarvittavia motorisia perustaitoja ja liikunnan lajitaitoja
- arvioi perustellusti kuormittumistaan ja työkykyvaatimuksia suhteessa omaan toimintakykyynsä.

Oppilaitosyhteisön ja opiskelijoiden hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen

Opiskelija

- toimii aktiivisesti opiskelijaryhmän jäsenenä sekä suunnittelee ja osallistuu opiskelijoiden järjestämiin liikunta- ja muihin tapahtumiin ja tilaisuuksiin hyvinvointia ja osallisuutta edistävästi.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Kestävän kehityksen edistäminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija

Kestävän kehityksen periaatteet

Opiskelija

- tietää kestävän kehityksen ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyiden keskeiset tavoitteet ja näiden kytkeytymisen toisiinsa
- hahmottaa ihmisen toiminnan merkityksen ilmastonmuutokseen
- ymmärtää luonnon monimuotoisuuden merkityksen ja tunnistaa luonnonvarojen kestävän käytön välttämättömyyden kansallisesti ja globaalisti
- tunnistaa kestävän kehityksen toimintatapoja omassa elämässään ja työssään.

Hiilineutraalisuus ja kiertotalous

Opiskelija

- ymmärtää hiilineutraalisuuden ja kiertotalouden periaatteet
- tunnistaa tuotteen tai palvelun energia- ja materiaalihokkuuden.

Toiminnan eettiset näkökulmat

Opiskelija

- tunnistaa työhön sisältyviä eettisiä valintoja
- arvioi omia ja muiden ratkaisuja eettisesti.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Kestävän kehityksen arviointi

Opiskelija

- perehtyy työpaikan tai alan toimintaan kestävän kehityksen näkökulmista
- arvioi työpaikan tai alan kestävään kehitykseen vaikuttavia tekijöitä
- tekee ehdotuksia kestävän kehityksen kehittämiskohteista.

Kestävän kehityksen toimintatapojen suunnittelu

Opiskelija

- määrittelee tavoitteet kestävän kehityksen edistämiseen ja ongelmien ratkaisemiseen työpaikallaan tai alallaan
- valitsee kestävästä kehityksestä edistävät keinot ja toimintatavat
- aikatauluttaa tehtävät ja määrittää resurssit
- suunnittelee tarvittavan yhteistyön.

Kestävän kehityksen aktiivisena toimijana toimiminen

Opiskelija

- toteuttaa kestävän kehityksen toimintatapoja työpaikallaan tai alallaan
- toimii kestävän kehityksen esimerkkinä ja kannustaa muita kestävän kehityksen toimintaan
- viestii toimintatapojen muutostarpeista.

Kestävän kehityksen toiminnan onnistumisen arvioiminen

Opiskelija

- arvioi toimintatapojen tai tuotosten muuttumista työpaikallaan tai alallaan
- esittää kehittämistarpeita kestävän kehityksen edistämiseen tulevaisuudessa.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

4. Osaamisen arviointi

Ammatilliset tutkinnon osat arvioidaan asteikolla 1–5 tutkinnon osan ammattitaitovaatimusten ja arviointikriteerien mukaisesti. Opiskelijan osaaminen arvioidaan tutkinnon osittain. Tutkinnon osan arvosana määräytyy sen mukaan, mille arviointiasteikon tasolle opiskelijan osaaminen kokonaisuutena parhaiten sijoittuu.

Yhteiset tutkinnon osat arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Yhteisten tutkinnon osien osa-alueet arvioidaan asteikolla 1–5 osa-alueen osaamistavoitteiden ja arviointikriteerien mukaisesti. Yhteisen tutkinnon osan osa-alueen arvosana määräytyy sen mukaan, mille arviointiasteikon tasolle opiskelijan osaaminen kokonaisuutena parhaiten sijoittuu.

5. Eläinten hoidon osaamisala

Eläinten hoidon osaamisalan suorittanut eläinten hoitaja osaa ruokkia, hoitaa ja kasvattaa hyvinvoivia eläimiä erilaisissa eläinten hoitoalan yrityksissä. Hänellä on laajat perustiedot eläinten elintoiminnoista, ravinnontarpeesta ja rehuista, terveydenhoidosta, käyttäytymisestä ja hyvinvoinnista. Hän pystyy huolehtimaan erilaisten eläinten hyvinvoinnista ja tekemään eläinten hoitotyöt voimassa olevien säädösten ja asetusten mukaisesti. Hän osaa käyttää työssä tarvittavia koneita ja laitteita oikeilla työtapoilla, turvallisesti ja ympäristöystävällisesti. Eläinten hoitajalla on valmiudet perustaa eläinten hoitoalan yritys tai toimia eläinten hoitajana maatilalla, lomittajana, kotieläinpuistossa, eläintarhassa, tutkimuslaitoksessa, eläin hoitolassa ja muissa eläin alan yrityksissä. Eläinten hoidon osaamisalalla voi erikoistua tuotantoeläinten sekä seura- ja harraste-eläinten hoitamiseen ja hyvinvointiin.

Maatalousalan perustutkinnon suorittanut seuraa alansa kehitystä sekä toimii osana tuotannon laatuketjua ja yhteistyössä muiden kanssa sekä osaa käyttää digitaalisuutta kannattavan tuotannon seurannassa ja suunnittelussa. Hän osaa arvioida toiminnan kannattavuutta ja toimia kustannustietoisesti, mutta samalla kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti eettisesti ja ympäristövastuullisesti.

6. Maatilatalouden osaamisala

Maatilatalouden osaamisalan suorittanut maaseutuyrittäjä osaa tehdä töitä monipuolisesti erilaisissa maaseutuyrityksissä. Hänellä on laajat perustiedot maan kasvukunnon ylläpidosta ja kasvien kasvuun vaikuttavista tekijöistä. Hänellä on hyvät tekniset taidot ja hän osaa käyttää ja huoltaa työssä tarvittavia koneita ja laitteita. Valintojensa mukaisesti hän osaa hoitaa tuotantoeläimiä niiden hyvinvointia edistäen, harjoittaa suunnitelmallista metsätaloutta, palvella asiakkaita tai käyttää ja suunnitella yrityksensä tuotantoteknologiaa sekä rakennuskantaa. Valintojensa mukaisesti hän pystyy toimimaan maatilatalouden eri ammateissa, kuten maanviljelijänä, tuotantoeläinten hoitajana, maatalouslomittajana, maataloustarvikekaupassa sekä lomitus-, työ-, kone-, maisemanhoito- ja uusiutuvan energian palveluja tarjoavissa yrityksissä yrittäjänä tai työntekijänä. Hänellä on edellytykset kehittää itseään ja toimia muuttuvassa toimintaympäristössä.

Maatalousalan perustutkinnon suorittanut seuraa alansa kehitystä sekä toimii osana tuotannon laatuketjua ja yhteistyössä muiden kanssa sekä osaa käyttää digitaalisuutta kannattavan tuotannon seurannassa ja suunnittelussa. Hän osaa arvioida toiminnan kannattavuutta ja toimia kustannustietoisesti, mutta samalla kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti eettisesti ja ympäristövastuullisesti.

7. Maatalousteknologian osaamisala

Maatalousteknologian osaamisalan suorittanut maaseutuyrittäjä osaa käyttää, huoltaa ja korjata erilaisia maaseutuyrityksen koneita ja laitteita sekä työskennellä työturvallisuusmääräysten mukaisesti tuotantoteknologiaan liittyvissä tehtävissä. Hän hyödyntää digitaalisuutta tuotannon suunnitteluun ja seurantaan. Valintojensa mukaan hän toimii maaseutuyrittäjänä, maatalouskoneurakoitsijana, korjaamoyrittäjänä, uusiutuvan energia-alan yrittäjänä tai työntekijänä, maataloustarvikekaupassa ja erilaisissa maatiloille suunnatuissa palvelutehtävissä.

Maatalousalan perustutkinnon suorittanut seuraa alansa kehitystä sekä toimii osana tuotannon laatuketjua ja yhteistyössä muiden kanssa sekä osaa käyttää digitaalisuutta kannattavan tuotannon seurannassa ja suunnittelussa. Hän osaa arvioida toiminnan kannattavuutta ja toimia kustannustietoisesti, mutta samalla kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti eettisesti ja ympäristövastuullisesti.

8. Turkistalouden osaamisala

Turkistalouden osaamisalan suorittanut turkiseläintenhoitaja osaa toimia itsenäisenä turkistuottajana, eläintenhoitajana ja lomittajana toisen palveluksessa, työntekijänä rehusekoittamoissa ja nahkontakeskuksissa sekä nahkalajittelijana huutokauppayhtiöissä. Turkiseläintenhoitaja osaa huomioida yleiset edellytykset, joiden mukaan kasvatusta voidaan harjoittaa ja hänen on toimittava turkistuotantoa koskevien lakien ja asetusten mukaisesti. Hän osaa toimia turkisten kasvatukseen liittyvien eettisten- ja hyvinvointinäkökohtien mukaisesti ja tuntee turkisan sertifiointikriteerit. Tutkinnon suorittanut hoitaa ja käsittelee turkiseläimiä lajinmukaisten hyvinvointivaatimusten mukaisesti huomioiden eläinyksilöiden tarpeet ja tuntee turkiseläimille käytetyt rehut ja niiden käyttöä säätelevän lain. Hän tuntee jalostustyön periaatteet toimien eettisesti, ja osaa käyttää digitaalisuutta jalostustyön apuna. Tutkinnon suorittaja on selvillä erilaisista tuotantotilaratkaisuista sekä hallitsee alan tärkeimmät koneet ja laitteet.

Maatalousalan perustutkinnon suorittanut seuraa alansa kehitystä sekä toimii osana tuotannon laatuketjua ja yhteistyössä muiden kanssa sekä osaa käyttää digitaalisuutta kannattavan tuotannon seurannassa ja suunnittelussa. Hän osaa arvioida toiminnan kannattavuutta ja toimia kustannustietoisesti, mutta samalla kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti eettisesti ja ympäristövastuullisesti.

9. Liite 1. Arvoperusta

Ammatillisen koulutuksen tuottama osaaminen uudistaa ja kehittää yksilöitä, työelämää ja yhteiskuntaa. Ammatillinen koulutus antaa valmiuksia yksilöille ja yhteisöille tehdä ratkaisuja eettisen ja kriittisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Osallisuus, aktiivinen toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat ammatillisen koulutuksen toiminnassa.

Ammatillinen koulutus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä hyvinvointia ja demokratiaa. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen, suvaitsevaisuus, erilaisuus ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja ne toteutuvat koulutuksessa. Avoimuus luo turvallisuutta ja luottamusta.

Ammatillinen koulutus perustuu työelämän osaamistarpeisiin ja tarjoaa opiskelijan tavoitteisiin ja elämäntilanteeseen sopivia osaamisen kehittämisen tapoja. Toimintaympäristöjen muuttuessa ammatit muuttuvat ja jokaisen vastuu osaamisensa kehittämisestä korostuu. Ammatillinen koulutus vastaa yksilöiden, työelämän ja yhteiskunnan osaamistarpeiden muutoksiin joustavasti ja vaikuttavasti.

Ammatillisessa koulutuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys ja rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Ammatillinen koulutus lisää ymmärrystä luonnonvarojen kestävästä käytöstä, ilmastonmuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumisesta sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämisestä. Turvallinen työskentely, yrittäjämäinen asenne ja talouden hallinta ovat osa ammattitaitoa. Kansainvälistyminen ja globaali vastuu vahvistuvat.

Arvoperusta toteutuu ammatillisen koulutuksen toimintakulttuurissa, osaamisen hankkimisessa ja osoittamisessa sekä oppimisympäristöissä.

10. Liite 2. Pätevyydet ja luvat

Tutkinnossa edellytyksenä on, että opiskelija suorittaa säädösperusteiset sekä työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa ja osaamistavoitteissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Maatalousalan työtehtävissä toimiminen edellyttää määrättyjen pätevyyksien, korttien ja lupien voimassaoloa.

Ajolut

Traktorilla ajaminen edellyttää määrättyissä tilanteissa **T-luokan ajokorttia**. Tutustu asian tarkemmin [Liikenneturvan sivuilla](#) ja [Traficomin ajokortti-info-sivuilla](#).

Eläinten kuljettaminen

Eläinkuljettajalupaa edellyttävissä eli kaupallisissa eläinkuljetuksissa tarkoitettu eläinten käsittely kuljetusten aikana ja kuljettaminen edellyttävät kouluttautumista. Kotieläiminä pidettävien hevos-, nauta-, lammas-, vuohi- ja sikaeläinten tai siipikarjan kuljetukseen tarkoitettua maantieajoneuvoa saa kuljettaa ja eläinten hoitajana tällaisessa ajoneuvossa voi toimia vain henkilö, jolla on eläinkuljetusasetuksen mukainen kuljettajan tai hoitajan pätevyystodistus. Hoitajalla tarkoitetaan eläinkuljetusasetuksessa henkilöä, joka on välittömästi vastuussa eläinten hyvinvoinnista ja on niiden mukana kuljetusmatkan ajan. Pätevyystodistuksen saamisen ehtoina ovat eläinkuljetusasetuksen mukainen koulutus sekä hyväksytysti suoritettu pätevyyskoe. Tutustu asiaan tarkemmin [Ruokaviraston sivuilla](#).

Ensiapu

Ensiapuosaamisen voi todentaa esimerkiksi Punaisen Ristin ensiaputodistuksella. Tutustu asiaan tarkemmin [Punaisen Ristin sivuilla](#).

Kasvinsuojelututkinto

Kasvinsuojeluaineiden ammattimaisessa käytössä edellytetään **kasvinsuojelututkintoa**. Kasvinsuojelukoulutuksesta ja -tutkinnosta lisää [Tukesin sivuilla](#).

Muut työssä tarvittavat luvat ja pätevyudet

Muita maatalousalan erilaisten työtehtävien edellyttämiä lupia ja pätevyksiä ovat esimerkiksi tulityökortti, tieturvakortti, [lupa eläinten keinolliseen lisäämiseen](#), eläinten lopettamisessa vaadittava [kelpoisuustodistus](#) ja hygieniapassi.

Vakuutusyhtiöiden suojele- ja turvallisuusohjeet usein edellyttävät, että tulityöntekijä tarvitsee tilapäisellä tulityöpaikalla työskennellessään voimassa olevan **tulityökortin**. Tutustu asiaan tarkemmin [Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön sivuilla](#).

Tieturva 1 -pätevyys edellytetään tiellä tapahtuvissa tienpitotöissä ja muissa töissä. Tutustu tarkemmin tieturvaan liittyviin pätevyysiin [Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön sivuilla](#).

Tutkinnon osan Turkiseläinten nahkonta suorittaminen antaa lopetusasetuksen (EY 1099/2009) mukaisen kelpoisuuden eläinten lopettamiseen sillä eläinlajeilla tai eläinlajeilla, joilla ammattitaito on riittävässä laajuudessa osoitettu. Eläinlajeina voi olla minkki, supikoira tai kettu. Kelpoisuus on eläinlajikohtainen.

Tutkinnon osan Turkiseläinten tilasiemennys suorittaminen antaa kelpoisuuden kettujen tai supikoirien kotitilasiemennykseen. Kelpoisuus on eläinlajikohtainen.

Työtehtävissä, joissa työskennellään elintarvikehuoneistoissa ja käsitellään pakkaamattomia ja helposti pilaantuvia elintarvikkeita, edellytetään **hygieniapassia**. Tutustu asiaan tarkemmin [Hygieniapassi-sivuilla](#).

Lisätietoja pätevyyksistä ja kelpoisuuksista: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/patevyydet-ja-kelpoisuudet>.

